



MART 2021 SAYI: 405

TURING

TÜRKİYE TURING ve OTOMOBİL KURUMU BELLETENİ / MAGAZINE of THE TURKISH TOURING AUTOMOBILE CLUB



**İLK TURİZM TANITMA
AFİŞLERİMİZ**

KARŞIDAN KARŞIYA GEÇMEDEN ÖNCE YOLA BAKIN

FELIPE MASSA

FIA FORMULA 1 YARIŞÇISI





Dr. Bülent KATKAK
Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu
Yönetim Kurulu Başkanı

Değerli Üyelerimiz ve Okuyucularımız,

“Önümüzdeki ay kurtulacağız, üç ay sonra gidecek, sonbaharda bitecek...” derken bütün dünya ile birlikte ülkemizi de tesiri altına alan Covid 19 Pandemisi, maalesef bir yıldan fazladır hayatımızda. Ümidimizi tüketmeden sabırla biteceği günü beklemekteyiz. Bu arada hayat kısıtlı da olsa elbette devam ediyor. Biz de Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu olarak 98 senedir olduğu gibi kamu yararına çalışmalarımıza elimizden geldiği kadar devam etmeye çalışıyoruz. Yıllardır siz değerli üyelerimiz ve bursiyer öğrencilerimiz için hazırladığımız kültür-sanat programlarımızı bir senedir yapamıyoruz. Kurumumuz da günün modasına uyarak online olarak az sayıda da olsa konferanslar ve atölye çalışmaları yapmakta. Geçtiğimiz aylarda gerçekleşen eğitim çalışmalarımız, kurslarımız, atölyelerimiz, konferanslarımız ve kültür-sanat faaliyetlerimizi dergimizde bulacaksınız. İnşallah en kısa zamanda bütün bu etkinliklerimizi yüz yüze yapacağımız günler de gelir.

91.yılına giren dergimizin bu sayısında Turing’in kurulduğu ilk yıllarında Türkiye’nin dünyaya tanıtılması için İbrahim Çallı, Şevket Dağ, Şemsi Arel, İhap Hulusi Görey, Tarık Uzman gibi devrin en önemli sanatkârlarına hazırlatmış olduğu, ülkemizin ilk turizm tanıtma afişlerini kapak konusu olarak gündeme getirdik. Turizm Bakanlığının değil, genel müdürlüğünün bile olmadığı yıllarda, bütün bu görevleri Derneğimizin başarıyla yerine getirdiğini görüyor,

bu şerefli maziye layık olabilmek için çalışmalarımıza devam ediyoruz. Bu cümleden ilham alarak Kurumumuz, alanında önemli bir kaynak olacak, otomobilin ülkemizdeki serüvenini anlatan üç kitaptan oluşacak bir seriyi yayın hayatımıza kazandırmaktadır. Yıllar süren arşiv, basın, hatırat gibi kaynakların taranması ile Prof. Dr. Erhan Afyoncu ve Dr. Coşkun Yılmaz editörlüğünde çok değerli akademisyenler tarafından titizlikle hazırlanan serinin ilk kitabı olan “Osmanlı İstanbulunda Otomobil”i Eylül 2020 sayımızla birlikte sizlere sunmuştuk. Bu sayımızla beraber de serinin ikinci kitabı “Cumhuriyet İstanbulunda Otomobil”i sizlere ulaştırmanın sevincini yaşarken serinin son kitabının da önümüzdeki aylarda elinizde olacağını şimdiden müjdeliyoruz.

Dergimizin bu sayısında da kıdemli üyelerimiz ile yapılmış röportajlar yer alıyor. Geçmişte Kurumuza hizmet etmiş, hala üyeliklerini ve katkılarını devam ettiren Arkeolog-Mimar Ülkü İzmirilgil Hanımefendi ve Prof. Dr. Mehmet Çubuk Beyefendi hocalarımız ile Tülay Taşdemir’in yapmış olduğu öğretici, ufuk açıcı ve düşündürücü sohbetleri zevkle okuyacağınızı umuyorum. Hocalarımıza bu samimi sohbetleri için teşekkür ediyor, sağlıklı, hayırlı ve uzun ömürler diliyorum. Turing dergimizin itina ile hazırlanan bu 405. sayısını da ilgiyle, severek ve beğenerek okuyacağınız ümidiyle selam, sevgi ve hürmetlerimi arz ediyorum.

İçindekiler

Mart 2021 / Sayı: 405

Kapak

İLK TURİZM TANITMA AFİŞLERİMİZ

Ömer Kırkpınar • Turing Arşivi



Dünya
PRAG

Prof. Dr. Orhan Kural • Bülent Katkak



24

Nostalji

1952 WILLYS MILITARY JEEP

Ural Ataman Klasik Otomobil Müzesi Arşivi



Müzik

ŞERİF MUHİDDİN TARGAN

Mehmet Güntekin

28



Sohbet

PROF. DR. MEHMET ÇUBUK

Tülay Taşdemir • Emirkan Cörüt

32



Sohbet

ÜLKÜ İZMİRLİGİL

Tülay Taşdemir • Emirkan Cörüt

38



Türkiye
MUŞ

Ali İhsan Gülcü

44



Turing

CUMHURİYET İSTANBULUNDA OTOMOBİL

Coşkun Ünsal

50



Mimari

ADALET KULESİ

Dr. M. Sinan Genim

54



66 Test Sürüşü
SUZUKI JIMNY

Tuğrul Katkak Suzuki Arşivi

70 TURING'DE KÜLTÜR SANAT

Abdülhamit Beşir

71 TURING'DE GÜZ DÖNEMİ EĞİTİMLERİ

Nurbanu Misirli

72 TURING'DE ATÖLYELER

Cahide Kayış

74 ENGLISH SUMMARY



TURING

MART 2021 / SAYI: 405

TÜRKİYE TURING ve OTOMOBİL KURUMU

Adına Sahibi

Yönetim Kurulu Başkanı

Dr. Bülent Katkak

Yönetim Kurulu

Prof. Dr. Ahmet Emre Bilgili, Prof. Dr. Cemalettin Şahin,

Tevfik Sulu, Özdemir İçin,

Mim. İlhan Turan, Hayrullah Cengiz,

Ali Düşmez, Mustafa İsmet Saraç,

Ali Altıntaş, Dr. Salim Aydın

Denetim Kurulu

Prof. Dr. Gürsel Öngören, YMM. Özcan Tunçel

Mehmet Güntekin

Onur Kurulu

Prof. Dr. Mehmet Akif Aydın, Nezih Başgelen

Hilmi Orbay

Yazı İşleri Müdürü (Sorumlu)

Tülay Taşdemir

Genel Yayın Yönetmeni

Tuğba Subaşıoğlu

Görsel Yönetmen

Selim Cayık

Çeviri

Ezgi Arslan

Yapım-Yayın

Motto
PROJECT

MTT İletişim ve Reklam Hizmetleri

Şehit Muhtar Cad. Tan Apt. No: 13/13

Taksim İstanbul

Tel: 0212 250 12 02 / Faks: 0212 250 12 64

mottoproject.com / info@mottoproject.com

Baskı

Ajans Es

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi No: ZC 7 P.K. 34010

Topkapı/İstanbul Sertifika No: 44922

Yayın Türü

Yerel, Süreli

Turing Dergisi, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu'nun ücretsiz olarak 3 ayda bir yayınladığı kurumsal dergidir. Turing Dergisi, MTT İletişim ve Reklam Hizmetleri tarafından T.C. Yasalarına uygun olarak yayınlanmaktadır.

Dergide yayınlanan yazı, fotoğraf, illüstrasyon ve konuların her türlü hakkı mahfuzdur. İzinsiz kaynak dahi gösterilerek alıntı yapılamaz.

Adres: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu
Sanayi Mahallesi, Seyrantepe Girişi / İstanbul
Tel: 0212 282 81 40 (4 Hat) Faks: 0212 282 80 42
www.turing.org.tr / turing@turing.org.tr

İLK TURİZM TANITMA AFİŞLERİMİZ

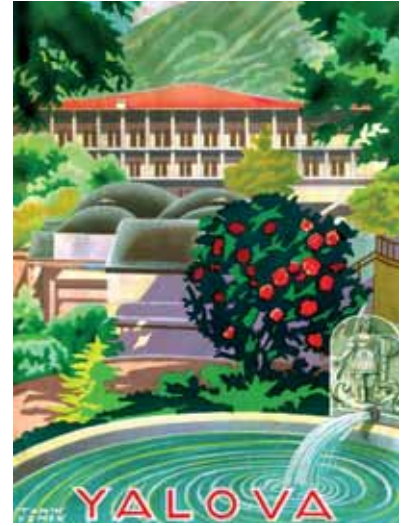
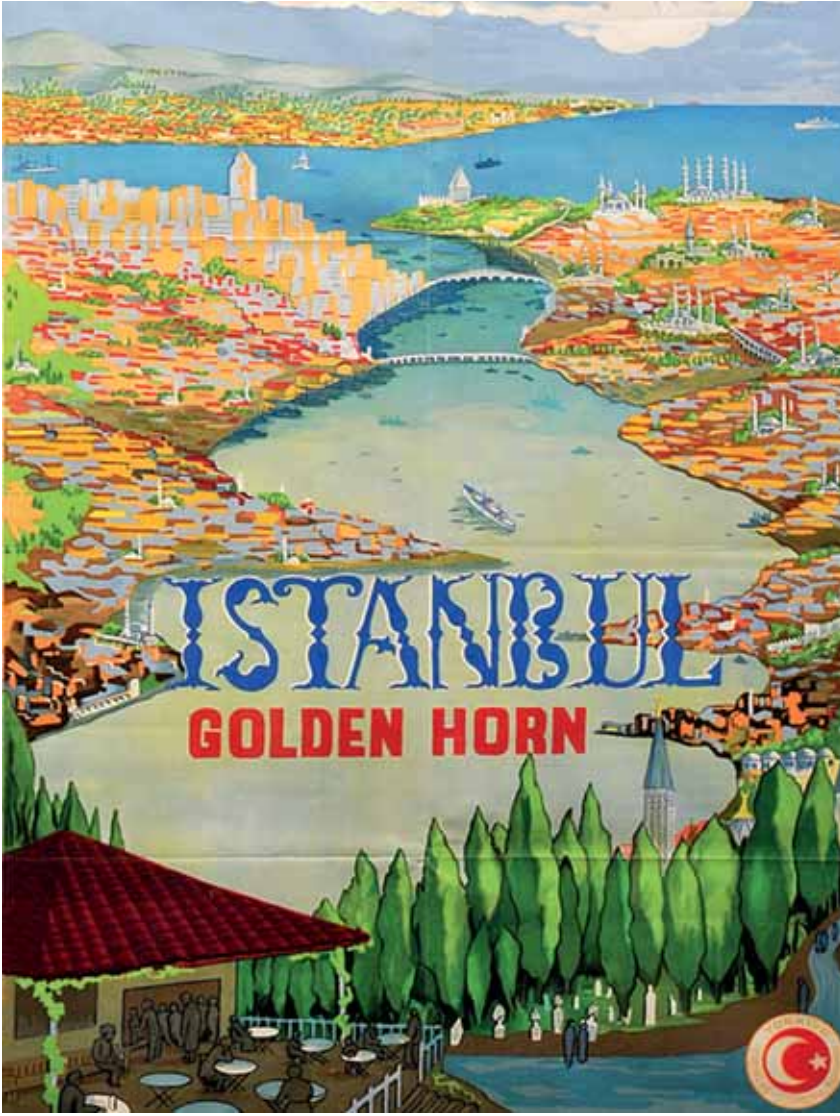
❖ Ömer Kirkpınar / omerkirkpınar@hotmail.com 🌐 Turing Arşivi

Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, turizmi geliştirmek ve ülkenin tanıtımını yapmak amacıyla dönemin ünlü ressam ve grafikerlerine hazırlattığı "Türkiye'nin ilk turizm tanıtma afişleri"yle ülkemizin ulusal/uluslararası alanda tanıtımına büyük katkı sağlamıştır.

Cumhuriyet'in ilanından bir hafta sonra 6 Kasım 1923 yılında "Türk Seyyahin Cemiyeti" adıyla kurulan Turing'in kuruluş maksadının en önemli sebeplerinden birisi hiç kuşkusuz ülkemizdeki turizm faaliyetlerini başlatmak ve bir düzene sokmaktır. 1923 nizamnamesine ek olarak 1931 nizamnamesinin 2. maddesinde yer alan Cemiyetin maksadı; Türkiye'de, gerek karada gerek denizde ve havada her vasıta ile turizmin inkişafıdır.





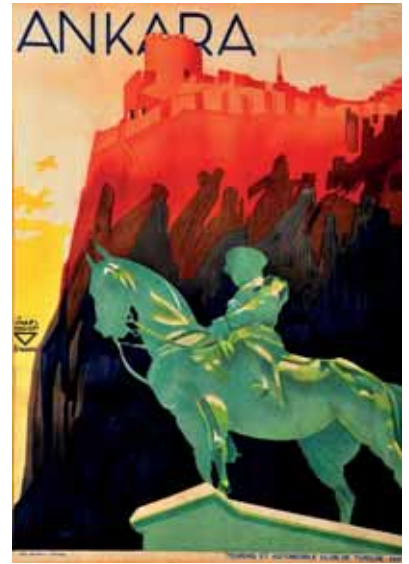
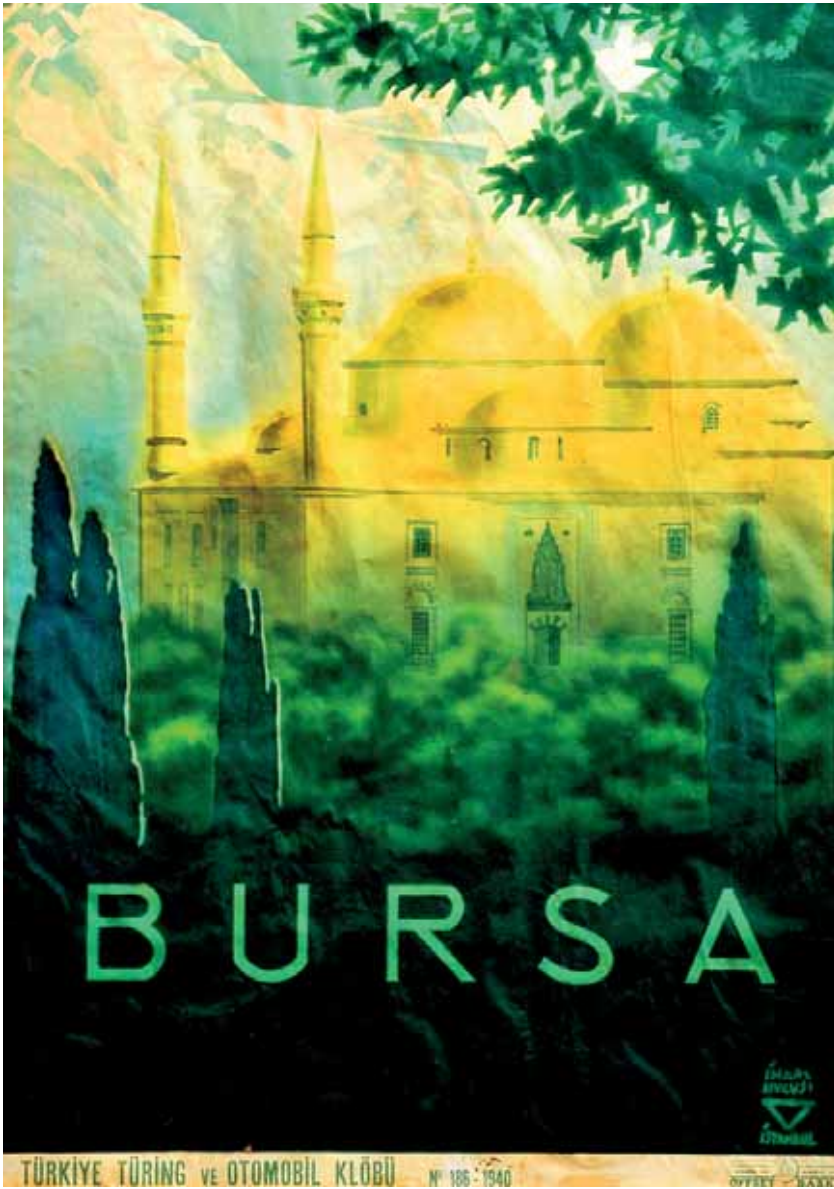


3. maddesinin (c) bendinde ise görülmeye layık ve görülmesinde mahzur olmayan yerler hakkında prospektüsler, afişler, filmler ve albümler yaparak dağıtmaktır. İç ve dış turizm hareketlerini teşvik etmek, kültür varlıklarımızı tanıtmak ve turizm konusundaki gelişmelere öncü olmak amacıyla o dönemde büyük bir boşluğu dolduran Turing, uluslararası turizm kuruluşları arasında saygınlık kazanmış ve bir devlet kurumu gibi çalışarak Türkiye turizmine çok önemli katkılarda bulunmuştur. 1949 yılında Basın, Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü kurulmasına rağmen, 1960'lı yıllarda Turizm Bakanlığı kuruluncaya kadar Turing'in turizm alanında bir bakanlık gibi faaliyetlerini sürdürdüğü anlaşılmaktadır. Turing'in turizm alanındaki hizmet-

lerinden bahsederken kurumun kurucusu ve dönemin önde gelen entelektüellerinden biri olan Reşit Saffet Atabinen'in şahsi gayretlerini de yâd etmek gerekir. Atabinen, Paris Siyasi İlimler Mektebini tamamlayarak önemli devlet hizmetlerinde bulunmuş, TBMM 3. ve 4. dönemlerinde Kocaeli milletvekilliği yapmıştır. Uluslararası Olimpiyat Komitesi üyeliği ve Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti kurucu üyeliği gibi görevlerinin yanında çoğu Fransızca olmak üzere 50 civarında kitabı yer almaktadır. Atabinen, katıldığı uluslararası toplantılar, yurt dışında verdiği konferanslar ile ülkemizin tanıtımına önemli katkılar sağlamıştır. Turing'in kuruluşundan itibaren ülkemize gelen turist sayısının artmasında etkin bir rol oynadığı anlaşılmaktadır.

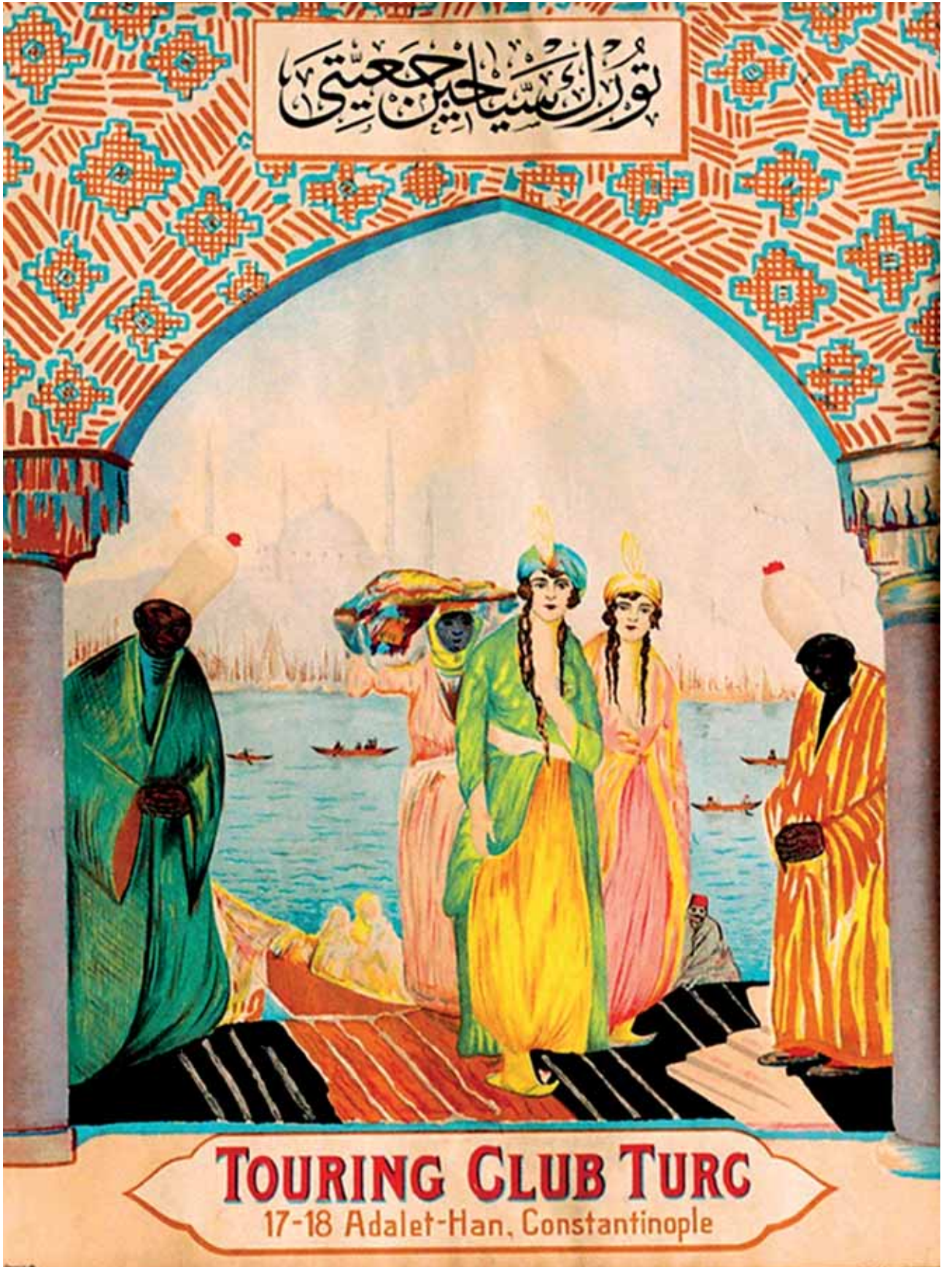






TTOK'nın Türkiye'de; İstanbul, Ankara, İzmir, Edirne, Bursa, Konya, Adapazarı, Eskişehir, Mersin, Samsun ve Yozgat gibi önemli merkezlerde şubeleri; yurt dışında; Londra, Berlin, Atina, Korfu, Viyana, Clermont-Ferrand, İskenderiye, Marsilya, Milano, Moskova, Nice, Paris, Roma ve Vichy gibi şehirlerde ise temsilcileri bulunmaktaydı. Faaliyetlerini maddi sıkıntıları içinde sürdürmeye çalışan Turing, 2 Nisan 1930'da Kamu Yararına Çalışan Dernek statüsünü kazanmış, bu karara istinaden 1932 bütçesinin II. maddesine konulan tahsisattan 2.000 liranın memleket için hayırlı işler yapan Turing Kulübüne verilmesi" kararlaştırılmıştır.

Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren yapılan çalışmalar neticesinde Turing tarafından prospektüsler, afiş ve broşürler, şehir haritaları, turistik bölge planları, renkli kartpostallar hazırlanmıştır. Bu tanıtım materyalleri; turizmi geliştirmek, ülkenin tanıtımını yapmak ve turistleri Türkiye'ye seyahate teşvik etmek amacıyla yurt dışında belli başlı seyahat acentelerine ve otellere düzenli olarak dağıtılmıştır. TTOK'nın özenle hazırlattığı afişlerle ülkemizin tanıtımında önemli bir adım atılmıştır. Afişlerin tamamı renkli basılarak dünyanın, özellikle Avrupa'nın liman kentlerinin belirli yerlerine asılmıştır.



İbrahim Çallı tarafından resmedilmiştir.



Dönemin önde gelen ressamlarının yanı sıra grafik sanatının önemli isimlerinin de Türkiye'nin ilk tanıtım afişlerinde imzaları görülmektedir. İbrahim Çallı'dan, Şevket Dağ'a, Şemsi Arel'e, İhap Hulusi Görey'den, Tarık Uzman ve daha nicelerine...

Türkiye'nin ilk tanıtım afişi, resim sanatına getirdiği yeniliklerle bilinen ünlü ressam İbrahim Çallı'nın eseridir. Afişin üstünde eski Türkçe "Türk Seyyahin Cemiyeti", altında ise "Touring Club Turc" yazılıdır. Afiş, üzerindeki insan betimleri, İstanbul silüeti ve muhteşem renk cümbüşüyle izleyenlere adeta görsel bir şölen sunmaktadır. Turing'in bir diğer afişi de yine dönemin ünlü ressamlarından Şevket Dağ'ın eseridir. Afişte, Üsküdar Salacak kıyısında bulunan oldukça görkemli ve hayali bir mimari yapıdan Kız Kulesi ile eşsiz İstanbul silüeti temaşa edilmektedir. Üzerinde "İstanbul Golden Horn" yazılı afişte de yine mükemmel bir İstanbul silüeti oluşturulmuştur. Pierre Loti'den resmedilen afişte, Haliç'in tamamı ile Anadolu yakasına kadar görünen İstanbul, büyümlü bir atmosfer



sunar seyredenlere. Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu'nun kuruluşunun ilk yıllarında yaptırdığı tanıtım afişlerinin önemli bir bölümünde de ülkemizde grafik sanatının öncüsü "İhap Hulusi" imzasına rastlarız. Bugün Turing koleksiyonunda bulunan İhap Hulusi (Görey) imzalı Ankara, İzmir, Bursa afişlerinin yanı sıra Tarık Uzman'ın Küçüksu'dan Rumeli Hisarı, Yalova, İstanbul konulu afişleri de yer almaktadır. Cumhuriyetin ilk yıllarında Türk Seyyahin Cemiyeti, bugünkü adıyla Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu tarafından turizm tanıtma politikamıza büyük katkı sağlayan ve ülkemizin en kıymetli yerlerinin mükemmel bir estetik anlayışıyla resmedildiği afişler oldukça etkili tanıtım materyalleri olmuşlardır. Günümüzde Turing, ülkemizin tanıtımında en önde görev alan turist rehberleri için düzenlediği eğitim faaliyetlerinin-projelerinin yanında kültür miraslarımız hakkında yayımladığı yerli-yabancı dildeki basılı-dijital materyalleri ile üstlendiği kadim görevini yerine getirmeye devam etmektedir.

AÇIK HAVA MÜZESİ PRAG

◆ Prof. Dr. Orhan Kural ◆ Bülent Katkak





Bir zamanlar Çekoslovakya olarak anılan ülke, artık atlaslarda yok. Bir tarih yazarının kaleminden çıkma eski bir metine ya da tozlu rafların arasında kurtarcısını bekleyen sisli bir coğrafyaya dönüşmedi; ama belki de bin yıllarca sürececek bir cümleye atılan iki tırnak işareti gibi ikiye bölündü. Araya kırık dökük bir cümle girdi: "Çekoslovakya, 1993 yılında Çek Cumhuriyeti ve Slovak Cumhuriyeti olarak ikiye bölündü." Türk filmlerinin o vazgeçilmez replik/sloganlarından birini tekrarlayıp duruyor şimdi eski ülkenin yeni halkları: *"Biz başka dünyaların insanlarıyız!"*



Batı tüketici çılgınlığının izlerini Çek gençlerinde de görmek mümkün. Renkli saçlar, burun ve ağızlarda halkalar, ellerde fast food yiyecekleri ve üstlerinde yazılı Amerikan tişörtleri. Tarihine Kanlı Prag Baharı olarak geçen Rus müdahalesini (20-21 Ağustos 1968) belleğinden silmek için çaba gösteriyor; ama sosyalist döneminin artıları da yok değil. Eğitim, sağlık, alt yapı ve yeşil alan sorunları o yıllardan çözülmüş bile. Çeklerin bizim tarihimize de bağlantıları olduğunu biliyoruz.

Çeklerle olan ilişkilerimiz Osmanlı İmparatorluğu'na kadar uzanıyor. XVI. ve XVII. yüzyıllarda Osmanlı akıncıları ile tanışıyor Çekler; fakat sürekli bir Osmanlı yönetimi, ancak Slovakya'nın güney yarısında kurulabilmiş. Bratislava kenti de Osmanlılar tarafından birkaç kez alınmış. Kosice, uzunca bir süre Osmanlıların yönetiminde kalmış. Sadrazam Köprülü Fazıl Ahmet Paşa'nın aldığı ünlü Uguor Kalesi de bugün ülke sınırları içinde.



Praha, yani bugünkü Prag, milyonlarca turistin akın akın ziyaretine geldiği bir kültür merkezi görünümünde. Sanatseverler, nostalji tutkunları, maceracılar "Altın Şehir"de birkaç gün geçirebilmek için can atıyorlar. Köprüleri, mimarîsi ve üstüne ikinci bir doku gibi yapışan görkemli tarihiyle Prag, yüzyılın en büyük gizem merkezlerinden biri. Prag sanki bir açık hava müzesi... Gotik, Barok, Neo Rönesans mimarisinin en alımlı örneklerine rastlıyorsunuz kentte. İşin ilginç yanı da onca savaş görmüş

olmasına karşın tahrip edilmemiş. Hitler bile kente girdiğinde buranın güzelliğine hayran kalmış ve bombalanmamasını emretmiş. Prag'da her adımda bir resimle karşılaşıyor ve tabiatın tabloların arasında yürüdüğü hissine kapılıyorsunuz. Sanki her köşeye dönüş, bir bilmece. Her bilmededen yeni, sihirli güzellikler kaynıyor. Kent değişmemiş, XX. yüzyıl onu bozamamış, her şey yerli yerinde... Orta Çağ kapılarının dökme demirden haçları, Arnavut kaldırımları, sokak lâmbalarının mat ışıkları.

Hradcary, Vltava Irmağı'nın batı tepesinde bir kale. Yapımına IX. yüzyılda başlanan kale, şimdi saraylar, konutlar, görkemli St. Vitius Katedrali ve kiliselerle bir kent gibi. Çek cumhurbaşkanının bürosu da hâlen bu kale içinde yer alıyor. Katedralin bir de resim galerisi var ki, Tizian'dan Tintoretto'ya, Rubens'e kadar birçok ünlünün tabloları yer alıyor.







Kale içinde ilgimi en çok Alşimistler (Simyacılar) Sokağı'nın çektiğini belirtmek isterim. Dar ve kısa bir sokak burası. Aynı sokakta pasta gibi dizilmiş rengârenk evlerde, bugün sayısız antikacı, kitapçı ve hediyelik eşya satan dükkânlar var; ama bunların arasında 22 numara, ismi Prag'la özdeşleşmiş Kafka'nın, sevgilisi ile buluştuğu söylenen ev, rehberler tarafından kalabalık turist gruplarına defalarca gösteriliyor. Yüzyıllarca çeşitli maddelerden altın elde etmeye çabalayan simyacıların yuvasında, eğer birazcık konuyla ilgiliyseniz, ilginç anılar bile yaşayabilirsiniz. Tabii altın işiyle yalnızca macera peşinde koşan uçukların ilgilendiğini sanmayın. Söz gelimi Bohemya Kralı II. Rudolf, İngiliz Arşimist Kelly'ye altın üretsin diye koca bir saray tahsis etmiş.





Prag'da toplam 30 resim galerisi, dokuz büyük müze (en eski ve en büyüğü "National Museum", özellikle mineraloji ile ilgilenenlere tavsiye edilir) ve 23 tane de tiyatro var. 1384'te kurulan Kari Üniversitesi ise bilim, sanat ve edebiyatta adını Batı tarihine altın harflerle yazdıran bir kurum. Yani, Prag yalnızca Çek Cumhuriyeti'nin değil, Avrupa'nın da kültür-sanat-bilim merkezlerinden biridir. Prag, hep güzeldir. İlkbahar, yaz, sonbahar ve kış hep güzeldir. Temmuz sonlarında başlayıp ağustos sonuna kadar devam eden tiyatro festivali, Prag'a yeni bir soluk kazandırıyor. Festival sırasında yalnızca tiyatro salonları değil, daha pek çok tarihî yer ve bulvar da oyunlar için sahne vazifesini görüyormuş.

Eski Şehir'in loş ışıklı pencerelerinden piyano sesleri geliyor. Ünlü viyolonsel ustası Pablo Casals boşuna "Yeryüzünde hiçbir kent Prag kadar müzisyene karşı saygılı ve vefalı olamaz" dememiş. Prag, Gluck'den

Weber'e, Beethoven'den Chopin'e, Liszt'den Wagner'e kadar çok sayıda ustaya kapılarını sonuna dek aralamış. Ancak, bu ustalardan en fazla Mozart'ı sevmiş olmalı ki, Salzburg ve Viyana'da soğuk karşılanan "Figaro'nun Düğünü" operası, 1787 yılında Prag'da ayakta alkışlanmış. Ayrıca, Don Juan adlı eserini gene Prag'da yazıp, burada ilk kez sahnelemiş; ama bu usta yoksulluk içinde ölmüş.

Prag'ın, Vltava Nehri ile "Eski" ve "Yeni" Prag olmak üzere ikiye ayrıldığını belirtmiştim. Açık sarı, mor, pembe ve pastel renkli bina cepheleri ile güneş ışığının bile giremediği dar sokakları ile eski kent tam bir hayal dünyası. Çatı katlarındaki işlemler, duvar resimleri, pencere süsleri, sütun boylarındaki heykeller öyle güzel bir uyum içinde ki! İçlerinde St. Nicholas gibi yuvarlak hatları ile genel görünüme aykırı duran barok örnekler de insanı rahatsız etmiyor.



“Eski Şehir”in merkezini Staromestie Namesti oluşturur. On bin metre kareye yakın alana sahip bu meydanın ortasındaki XV. yüzyıldan kalma astronomik saat kulesi, bugün hâlâ çalışıyor. XV. yüzyılda kral, astronomik saatin yapımı için ünlü bir saat ustasını görevlendirir. Bu saatin şehrin sembolü ve diğer benzerlerinin arasında tek olmasını ister. Bu yüzden de yapıyı sonrasında kralın emriyle bir daha dünyada bir benzerinin yapılmaması için ustanın gözleri kör edilir. Bunun sonrasında usta, intikam için bir gece yarısı saati bozar. XVII. yüzyılda saatlere meraklı İmparator II. Rudolph, saati tamir ettirir. Saatin üzerinde hasat ve ekin zamanı, ay ve güneş sisteminin dünyaya göre konumu, mevsimler ve burçlar gösteriliyor.

Saatin en büyük özelliği, her saat başı İsa ve on iki havariyi temsil eden kuklaların kulenin iki minik penceresi arasında gidip gelmeleridir. Bu seremoniden sonra bir iskelet beliriyor ve yeni bir 60 dakikanın başladığı işaretini veriyor. İşte size ilginç bir bilgi: saatin yapımını bir Türk tüccar finanse etmiş.







"Yeni Şehir", yani Nove Mesto adı sizi aldatmasın; çünkü Yeni Şehir de en az 650 yıllık bir Praglı. Yeni Şehir'in Eski Şehir'den tek farkı, gotik üslubun baroğa dönüşümünü en ince ayrıntısına kadar duyumsatması. O ünlü Prag Baharı'nın baş kahramanlarından olan Wenceslas Meydanı'nda, Neo-Rönesans etkilerinin doruğa ulaştığını görebilirsiniz. Prag'ın ünlü Wenceslas Meydanı git git bitmiyor. Nasıl bitsin? Genişliği 60 metre, uzunluğu ise 750 metre. Otel, restoran, kahve, sinema bol, alışveriş olanakları geniş. Gece ve gündüz Prag'ın en keyifli yerlerinden biri burası. Meydanın ortasında atının üstündeki Aziz Vaclav heykeli bulunan Millî Müze Binası ise, hiç kuşkusuz görülmeden geçilmeyecek yerlerin başında geliyor.

"Prag, gitmenize izin vermez, bu küçük annenin pençeleri var." Evet, sanatla ilgisi olmayan bir Alman Musevî ailenin 1883 doğumlu çocuğu Kafka böyle demiş. Kafka'dan söz ettim ya, kafamı en çok kurcalayan yazarlardan biri oldu her zaman. Düşünsenize her kitabında karamsarlığın en uç noktasına kadar gitmiş, her türlü otoriteye karşı çıkmış, anarşist toplantılara katılıp kitaplarında kullanmış izlenimlerini; ama meslek olarak sigortacılık yapmış! *"Almanca konuşan ve yazan bir Musevî olan Kafka'nın ruhunu arıyorsanız meydanları boşuna dolaşmayın"* der Çekler. *"Tenha sokaklara dalın, orada rastlarsınız."* Kafka ne Almanya'da, ne de Çekoslovakya'da rahat yaşadı. Kırk yıl şatoda hapis kaldı. Bugün Çekler Kafka ile iftihar ediyorlar. Gerçi bakın Kafka, Prag için bir de ne demiş?: *"Bu kente boyun eğecek-sin, eğer kurtulmak istiyorsan ateşe vermekten başka çare yok!"*

1952 WILLYS M38 (MC) MILITARY JEEP

📍 🌐 Ural Ataman Klasik Otomobil Müzesi Arşivi / info@atamanmuseum.com

Kuruluşu 1909 yılına kadar inen Overland, hafif ticari araçlar üretmekte iken, John North Willys'in önderliğinde bugünkü Jeep'in geleceğini hazırladığının farkında değildi tabii ki. 1912'de Willys-Overland, Gramm kamyonlarını ve daha da sonra Garford otomobillerini satın aldığı anda, Büyük Depresyona kadar on farklı hafif kamyon modeli üretti. Depresyon atlatıldığında ise Willys'in önemli tasarımı, yarım tonluk pickup Model 77 tanıtıldı ve 1938 yılına kadar üretimde kaldı. Yenilenen modeli ise, 24 Ocak 1942'de endüstrinin savaş üretimine başlaması ile son buldu.



Amerikan ordusu, personel ve yük taşıyabilecek, römork çekebilecek ve üzerine silah da monte edilebilecek bir hafif araç tasarımını, 1940 yılında American Bantam firmasının yaptığı 40 BRC prototip modeli ile onayladı. Karl K. Probst tarafından tasarlanıp, Roy S. Evans ekibiyle imal edilen araç, Ordunun isteklerini tam olarak karşıladığından, küçük geliştirmelerle 70 adet üretildi. Örnek, yani aynı model, 1940 sonlarında "Quad" adı ile Willys

tarafından ve daha da geliştirilmiş Ford tarafından 1500'er adet imal edilerek orduya teslim edildi. American Bantam'ın 40 BRC, Willys'in MA adını alan "Quad" modeli ve Ford'un GP örneklerinden, yapılan testler sonucu ve bilhassa çok elverişli bir motora sahip olmasından, bazı modifikasyonların da yapılması kaydı ile Willys'in seri üretime geçmesine, ordu tarafından karar verildi. Neticede ortaya çıkan MB modeli, 1941 Aralık ayında üretime girdi.



1942 yılı başlarında da aynı spesifikasyonlarla GPW (General Purpose Willys) adı ile Ford da üretime başladı. İlk üretilen modellerin çoğu, kiralama sistemi ile İngiltere, Rusya ve Uzak Doğu'ya yollandı. General Purpose (Çok amaçlı kullanım) ¼ - Ton, 4 x 4 olarak sınıflandırılan bu tek tip modele GP (CiPi)'den algılanan "Jeep" ismi verildi. İkinci Dünya Savaşı sonuna kadar 361,349'u MB Willys ve 277,896 adedi de GPW Ford olmak üzere 639,245 Jeep üretildi. İlk günlerde ismi "Peep" ve "Blitz Buggy" olarak yaygınlaşan Jeep için, İngiliz ve Kanada orduları, Car, 5-cwt (250 kg) 4 x 4 adını kullandılar. İkinci Dünya Savaşı sonrası MB Jeep, CJ-2A modeli ile halka pazarlandı. Birçok memleket aynı tasarımı sivil ve askeri kullanım için imal etmeye başladı. 1949 yılında küçük farklılıklarla

CJ-3A (Civillian Jeep) 'Universal' ve askeri hizmetler için VJ-3 modelinin üretimine başlandı. Ancak İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden 5 yıl sonra, 1950'de Kore Savaşı başladı. Ordu için üretimi sürdürülen CJ-3A'nın, MB, GPW özelliklerini taşıyan ve derin suda da gidebilen modeli CJV-35/U'nun, 1950'nin Mart – Haziran ayları arasında yapılan modifikasyonu MC yani M38, Eylül ayından itibaren Kore Savaşı için üretilmeye başlandı. 6 Volt elektrik sistemine sahip CJ-3A'nın 24 Volt sisteme dönüştürülmesi, tek parçalı ön cam, daha büyük farlar ve daha dayanıklı bir arka dingile sahip olmasıyla, MB'den farklılıklar taşıyordu. Kuzey Kore'nin zor geçilen dağlık bölgesinde, telsiz teçhizatı ve geliştirilmiş uçak savar makineli tüfekleri ilave edilerek ileri hizmette kullanıldı.



Kore Savaşı için 61,423 adet M38 orduya verildi. Su içinde rahatlıkla gidebilen aracın bazıları, önünde, bir aksesuar olan ve 1122 kg çekebilen 'Ramsey' marka makaralı vinç ile teslim edildi. Yapılan modifikasyonlarla 6x6, kar aracı olarak paletli ve zırhlı kapalı gövdeli versiyonları da olan Jeep'in motoru, önceki model MB, yani CJ-2A ile aynı. 134.2 cu. inçlik (2199 cc) 60 beygir gücünde, yandan sübaplı ve 4000 devirli.

Basit olmasına rağmen, güçlü bir motora ve ağır hizmete elverişli bir şasi ile süspansiyona sahip 1952 M38 ve CJ-3A'ların üretimine 10 Aralık 1951'de başlandı. Açık, tenteli ve kapalı çelik gövdeli olarak sivil kullanım için üretilen 'Universal'larla beraber toplamı 88,098 adet. M38'in son yılı olan 1952'nin 19 Mart'ında, Toledo, Ohio'da bir milyonuncu Jeep montaj hattından çıktı. Kanada'da ve CJ-3A olarak Mitsubishi tarafından Japonya'da, sonraları Arjantin ve Brezilya'da da Jeep üretimi yapıldı.

Kore Savaşı'nda ABD'li bir orgeneralin kullandığı Nisan 1952 Toledo montajı bu Jeep, 1990'lı yılların başında Amerika'da bir müzayededen satın alındı. 2 Motorola telsizi ve üzerinde takılı bulunan otomatik tüfeği nedeniyle, ithalatında sorunlar yaşandı.





ÖZELLİKLER

Motor	Willys, Go-Devil, 4, L-Kafa, Benzinli, 2199 cc. (134.2 cu. inch), 60 Beygir, 4000 Devir
Çap x Strok	79.3 x 111 mm
Vites Kutusu	Düz, 3-ileri, 2-Hızlı ara şanzıman, 4 x 4 (Arazili), yerden
En Yüksek Hız	96,5 kms
Gövde	Çelik
Şasi	Çelik, U-Kesitli
Süspansiyon	Ön, arka yaprak makas
Elektrik Sistemi	2 x 12 (24) Volt / 90 Amper s
Frenler	Hidrolik, ön, arka kampana
Dingiller Arası	2030 mm
Uzunluk	3378 mm
Genişlik	1575 mm
Yükseklik	1880 mm
Ağırlık	1247 kg
Ön İz Genişliği	1229 mm
Arka İz Genişliği	1229 mm
Lastik Ölçüsü	7.00 x 16 6 kat

ORTADOĞU'DAN AMERİKA'YA DÜNYAYA PARMAK ISIRTAN BİR MÜZİSYEN

ŞERİF MUHİDDİN TARGAN

📞 Mehmet Güntekin / mehmetguntekin@gmail.com



Romanlara, filmlere konu olacak kadar hareketli ve rengârenk bir hayat... Mümkün olabilecek en yüksek onura sahip aileye mensuptu. "Şerîf" unvânı, adının başında sanki önadıymış gibi yapışıktı. Kahramanımız Şerif Muhiddin Targan, Hazreti Peygamber'in Hazreti Hasan kolundan, 37'nci nesilden torunuydu. Osmanlı'nın siyasi geleneği gereği, Mekke'nin yönetiminin emanet edildiği emirlik, Şerîf ailesine verilirdi. Babası Ali Haydar Paşa, Osmanlı Mekke'sinin son emiriydi.

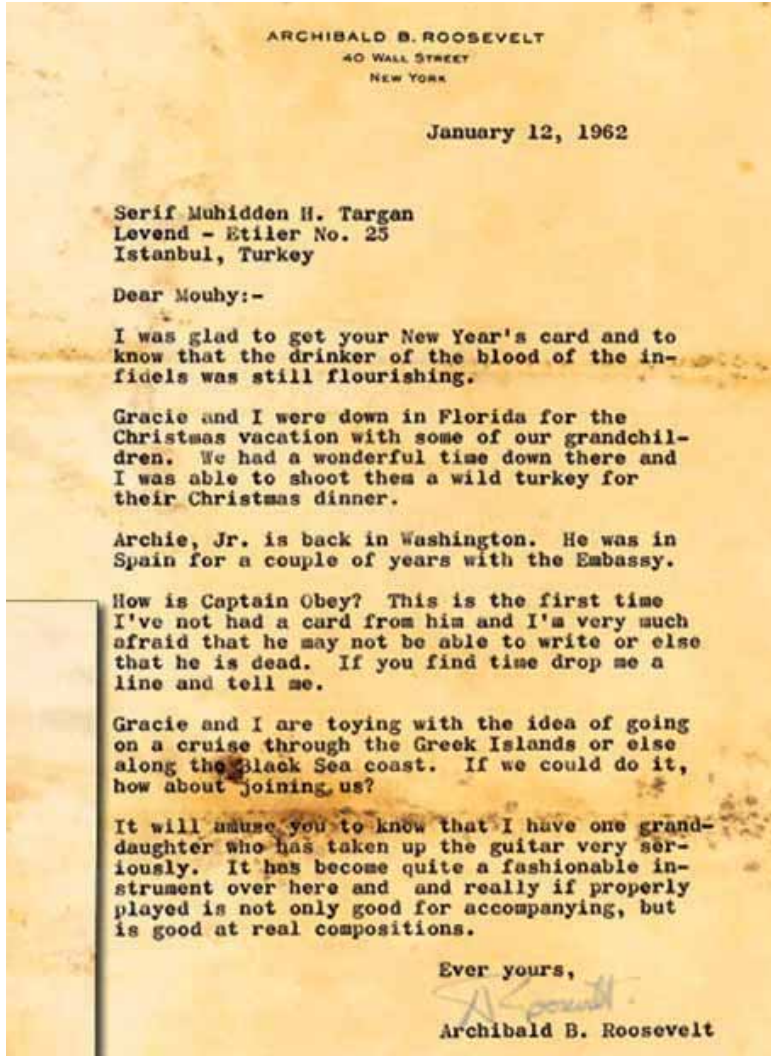
Targan, babası Ali Haydar Paşa'nın Osmanlı Devleti senatosunun ikinci reisliğini ve Evkaf Nâzirliği yaptığı İstanbul'da, 21 Ocak 1892'de dünyaya geldi. Özel derslerle yetişmiş, devrin üniversitesi olan Dârülfünûn'un Hukuk ve Edebiyat Fakültelerinden mezun olmuştu. Hayatının dramatik sahneleri, Mekke'yi kaybettiğimiz çalkantılı günlerde başlayan Targan, diğer akrabaları gibi İngilizler'le işbirliğine girmeyerek devlete sadakatten ayrılmayan babası ve ailesiyle birlikte İstanbul'a geldiğinde, Osmanlı Devleti son nefesini vermek üzereydi. Aynı sadakati göstermeyen yakın akrabaları, İngiltere'nin masa başında çizdiği sınırlarla devlet hâline getirilen eski vilayetlerimizin başına 'hükümdar' diye oturtularak ödüllendirilmiş; Faysal bin Hüseyin Irak'ın, Talal bin Abdullah ise Ürdün'ün kralı ilân edilmişlerdi.

Ali Haydar Paşa ve ailesi ise devlete sadakatin ödülünü, Osmanlı Devletinin tarihe karışıp, Cumhuriyet'in kurulduğu dönem içerisinde, bütün varlıklarını kaybetmiş bir aile olmakla alacaklardı.

Targan, ailesinin sıkıntılılarının sürdüğü 1924 yılında, ABD başkanı Theodore Roosevelt'in oğlu, yakın dostları olan Archibald Roosevelt'in davetiyle gittiği ABD'de 8 yıl yaşadı. New York'taki hayatında, verdiği ud ve viyolonsel resitalleri birer sanat hadisesi olarak değerlendirilmişti. Dönemin önde gelen virtüöz ve münekkitleri Leopold Godowsky, Jascha Heifetz, Auer, Fritz Kreisler ve Muscha Elman gibi isimler, ABD'nin önde gelen yayın organları için kaleme aldıkları yazılarda Targan'ı, Pagannini ve Segovia gibi ünlü müzisyenlerle kıyaslamışlardı.



Babasının Mekke emiri olduğu dönemde, Hicaz'da Medine müdafii Fahreddin Paşa ile bir tatbıkatta.



Archibald Roosevelt'ten Targan'a bir mektup.

ABD hayatının sekizinci yılında, 1932'de geçirdiği bir tiroid ameliyatının ardından, hekimlerce bir müddet sahne heyecanından ve yorgunluktan kaçınması tavsiye edilmesi üzerine Türkiye'ye dönen Targan, 4 Aralık 1934 Salı günü, Beyoğlu'ndaki Fransız Tiyatrosunda büyük ses getiren bir resital verdi. İstanbul'da kaldığı dönemde, ABD'de ortaya koyduğu çizgiüstü sanat varlığı bilinmesine rağmen, Türkiye'de kendisine herhangi bir görev verilmemiş; bu durumdan rahatsızlık duyan bazı entelektüeller tarafından yetkililerin dikkatleri çekilmeye çalışılmışsa da başarılı olunamamıştı.

Genç Türkiye'nin müzikte kurumlaşmaya çalıştığı devrin içindeki bu en verimli olabileceği çağında kendisine herhangi bir görev verilmeyen Targan, o günlerde aldığı bir davetle Irak'a gitti. ABD'den sonraki ikinci ve daha uzun gurbet hayatında Targan, batı ve doğu musikileri ile resim-heykel bölümlerinden oluşan Bağdad Güzel Sanatlar Akademisini kurdu ve yönetti. Yakın akrabaları olan Irak Kraliyet ailesinin tanıdığı imkânlarla, temelinden çatısına kadar kendi eseri olan bu okulda, 14 yıl boyunca yetiştirdiği ve sonraki yıllarda ünleri ülkelerinin dışına taşan birçok musiki adamının arasında Münir ve Cemil Beşir kardeşler ile Selman Şükür gibi isimler bulunuyordu.



Bağdad'da kurduğu Güzel Sanatlar Akademisi'nde

Bağdad'daki görevinden, geçirdiği bir rahatsızlık sonucunda ayrılıp İstanbul'a döndüğünde yıl 1948'di ve 56 yaşındaydı. Sadeddin Arel'in istifasıyla getirildiği Belediye Konservatuarı İlmî Kurulu başkanlığından, eğitim altyapısına yönelik sözler yerine getirilmediği için 1951'de istifa edecekti. 8 Nisan 1950'de 58 yaşındayken ilk ve son evliliğini şöhretli ses sanatkârı Safiye Aylâ ile yapan Targan'ın 17,5 yıllık evliliği, vefatıyla son bulacaktı.

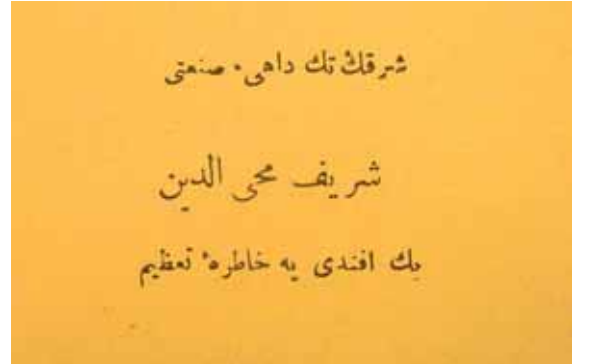
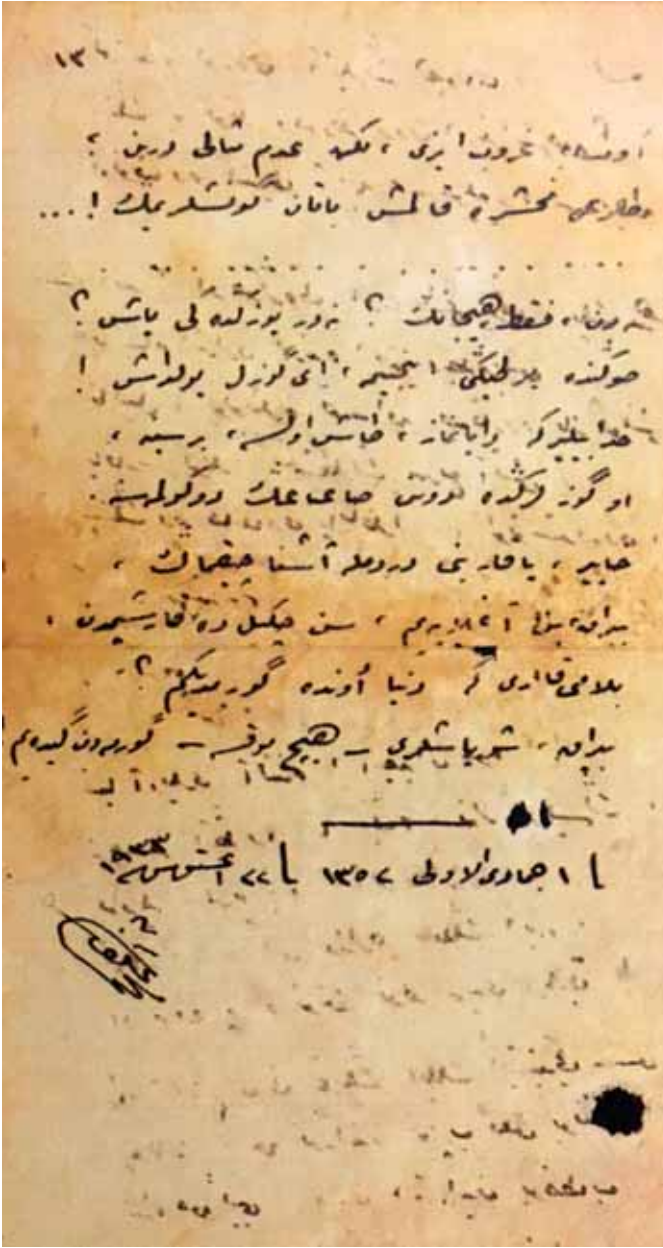
Son büyük resitalini 1953'te Beyoğlu'ndaki Saray Sinemasında veren ve musiki sanatında eriştiği olağanüstü çizginin yanı sıra, portre ve peysaj

dallarında eserler vermiş bir ressam olan Targan'ın çok sayıda tablosu, zaman içinde çeşitli resmi ve özel koleksiyonlarda yer aldı. İki Abdülhak Hâmid portresinden biri Topkapı Sarayı'nda, diğeri İstanbul Üniversitesi'nde bulunmaktadır.

Yerli ve yabancı birçok sanatkar ve aydınla sıkı dostlukları bulunan Targan'ın en yakın arkadaşlarından biri olan Mehmed Âkif, ünlü Safahat'ının yedinci kısmını, "Şark'ın tek dâhî-i san'atı Şerîf Muhyiddin Beyefendi'ye hâtıra-i tâ'zim" cümlesiyle kendisine ithâf etmişti. Filozof Rızâ Tevfik ve Ârif Nihat Asya gibi şairlerin de Targan için yazdığı şiirler bulunmaktadır.



Targan, eşi Safiye Aylâ, yakın dostları Mesud Cemil ve bir Arap ses sanatkârı ile birlikte.



Mehmed Âkif'in Targan'a bir mektubunun son sayfası ve mektupla birlikte gönderdiği fotoğraf ile Safahat'ın "Şark'ın tek dâhî-i san'atı Şerîf Muhyiddin Beyefendi'ye hâtıra-i tâ'zim" sözleriyle Targan'a ithaf edilmiş kısmının girişi.

1920'de yazdığı ud metodu, 75 yıl sonra 1995'de bir amatör müzisyen tarafından yayımlanabilen Targan Türkiye'de, ABD'de ve çeşitli Arap ülkelerinde çok sayıda plak çalışmasında bulunmuştu. Terekesindeki orijinal belgelere dayanarak hazırlanan hakkındaki ilk ayrıntılı yayın, 2001 yılında "Şerif Muhiddin Targan – Peygamber Torununun Müziği" adıyla Mehmet Güntekin tarafından yapıldı. 2018 yılında ise Bilen Işıktaş imzasıyla ve "Peygamber'in Dâhî Torunu - Şerif Muhiddin Targan" başlığıyla çok geniş bir belgesel-kitap çalışması yayınlandı.

13 Eylül 1967'de 75 yaşındayken İstanbul'da vefât eden Şerif Muhiddin Targan, Zincirlikuyu Mezarlığı'nda medfundur.



Targan tuvalinin başında.

PROF. DR. MEHMET ÇUBUK

✦ Tülay Taşdemir / tulay.tasdemir@turing.org.tr ✨ Emirkan Cörüt



Turing'in kıdemli üyelerinden Prof. Dr. Mehmet Çubuk Hocamız ile yaptığımız sohbeti sizlerle paylaşıyoruz.

Sayın Hocam kendinizden bahsedebilir misiniz?

2 Haziran 1935 yılında Bartın'da mütevacı bir ahşap evde gözlerimi dünyaya açmışım. Henüz yaşımdan ailem, anneannemin yaşadığı, küçük ölçekli ticaret yaptığı ve benim de üniversiteye girinceye kadar yaşadığım Zonguldak'a yerleşmiş. Babam Zonguldak E.K.İ Merkez Atölyelerinde çalışan bir emekçi, annem ise ev hanımıydı. Bir maden ve işçi kenti Zonguldak, yaşamımda başka kentlerde tecrübe edilemeyecek şeyleri görme, öğrenme fırsatı vermiştir. Doğayı ve koşullarını tanıdığım, emeğin ne olduğunu ve bunun bir karşılığı olduğunu öğrendiğim yer burası olmuştur. 1924 yılında maden ocakları devletleştirildikten sonra gelişmeye açılan ve çevredeki iller, ilçeler için çekim merkezi olan Zonguldak'ta ilk, orta ve lise eğitimimi tamamladım.

Nasıl bir çocukluk yaşadınız?

İlkokul yıllarımda İkinci Dünya Savaşı'nın baskın koşullarında akşamları karartma uygulandığını anımsıyorum. Sığınaklara kaçma alarmı verilirdi. Kısıtlamalı, güç yıllardı. Çayın kuru üzüm taneleriyle tatlandırılarak içildiğini anımsıyorum. Fransızların madenleri işlettiği dönemden kalma, tek katlı, yüksek tavanlı evimizin orta odasında, içleri tarhana, kurutulmuş erişte, peksimet dolu bez torbalar asılı olurdu. Sığınaklara kaçışta ve sair sıkıntılı durumlarda yararlanmak için hazırlanmıştı. Çocukluğumun, harp yıllarının sıkıntısı hala aklımdadır. Rahmetli babam, gençlik yıllarında Bartın'da bir kundura ustasının yanında çalışmış, bize saya alıp ayakkabı yapar, eskiyen ayakkabılarımızın ökçesini değiştirir ya da tabanına pençe yapardı.

Bu işleri yaparken de mınıldanarak başlayıp, giderek yükselen sesle "Alışimin kaşları kara" türküsünü söylerdi. Kim bilir belki eğik, kalın kaşları ve gür bıyıkları ile kendisini Aliş'in yerine koyardı. Babamı o kadar dikkatli izlerdim ki sanki istesem ayakkabı yapacakmışım gibi gelirdi bana.

Okul dışında zamanınızı nasıl geçirirdiniz?

Ortaokul ve lise yıllarımda kurşun kalem, tarama kalemi ve çini mürekkebiyle resim yapmak en büyük tutkumdu. Resimli roman çizerlerine özenerek, kendi yazdığım kahramanlık hikâyelerini resimlediğimi anımsıyorum. Musiki tutkumdan bahsetmek isterim. Lisede Türk musiki koromuz ile konserler verirdik. Bu ilgim neticesinde Zonguldak Yüksek Tahsil Derneği Türk Musikisi Korosu'na da kaydolmuştum. Koromuzu Mimar-Mühendis Müfit Kuraner çalıştırıyordu. Ben koro üyesiydim, bazen solo da yapıyordum. Kanun çalmayı öğrenmek istedim, alamadığım için vazgeçtim. Gençliğinde ud çalan annem bu konuda beni hep teşvik etmiş, yıllarca mahfaza içinde duran udunu çalmamı çok istemişti, ama olmadı.

Koromuz, Müfit Bey'in evinde çalışırdı. Bir defasında bir konserimizi ince tele kaydedip Ankara Radyosuna gönderdiğimizizi ve yayını dinlediğimizi anımsıyorum. Zonguldak'a gelen her sanatçı mutlaka Müfit

Bey'in evine uğradı. Zeki Müren de gelenler arasındaydı. Musikiye olan merakım akademi yıllarının başlarında da devam etti. Akademinin ilk iki yılında rahmetli olan sınıf arkadaşlarım Çetin İlkin ve Cinuçen Tanrıkorur ile ders aralarında eser geçerdik.

Gelelim okul hayatıma... İlkokul sıralarında başlayan resim ilgimin, daha sonra ortaokul ve lise yıllarımda beceriye dönüşmesinde, resim öğretmenlerimin emeğini unutamam. Özellikle lisede, Allah rahmet eylesin, şair ve ressam Fatma Süzme Afyonlu öğretmenim güzel sanatlara ilgimi artırmış, Akademi'ye uzanan yolumu açmıştır. Onun yönlendirmesiyle, mimarlık eğitimi almak için İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık Bölümü sınavına başvurdum. Çeşitli sebeplerle sınavı kazanamadım, ertesi yıl tekrar girdiğimde kazanmış ve nihayet akademili olmuştum.

Vazgeçmeyişinizin sebebi neydi?

İlkokul çağlarımda bir kitapta okuduğum bana "gayret rehberi" olan hikâyeyi unutamam. Okuma metnini süsleyen resimlerde içi süt dolu iki cam kavanozdan birisinin içinde, dibe batmış cansız bir kurbağa, diğerinde bir yağ topağının üzerinde kalmış canlı bir kurbağa vardı. Bana göre anlatım, ibret dolu idi. Aynı anda iki süt kabının içine düşen kurbağalardan biri





teslimiyetçi, mücadeleden uzak tavrı ile kendini bırakmış ve boğulmuş. Diğeri ise düştüğü andan itibaren kurtulma çabalarıyla, süt içinde oluşturduğu yağ topağının üzerinde yaşamayı başarmıştı. Hikâyeden çıkan tek kıssa: "Başarmak için mücadeleden vazgeçmemek" gerektiği idi. Bu resimli anlatım küçük yaşta beni çok etkilemiş, yaşam felsefemin esasını oluşturmuştur. Kendi yaşam alanımı da tıpkı çalışkan ve inançlı kurbağa gibi çabalayarak kendim oluşturmaya çalışmışımdır. Hayatta kalmayı başarabilmenin tek yolunun, inançla çalışmak ve yılmamak olduğu bilincine bu hikâye ile ulaşmışımdır. Karşıma çıkan ilk engelde vazgeçmedim ve sınava tekrar hazırlandım.

Nihayetinde 1956 yılında Karadeniz kıyısındaki bu maden kentinden taşralı öğrenci olarak Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık Bölümüne geldim ve 1961 yılında mezun oldum. Gurbet nöbetini bitirip,

doğrusu hemen Zonguldak'a dönemedim. Çünkü Akademi de adeta kardeş olduğum sınıf arkadaşım Özcan Altaban ile birlikte, geleceğe dönük Akademi de asistan olmayı hayal ediyorduk. Bu düşüncelerle, açılacak sınavı bekliyor, Akademi den ayrılmıyorduk. Zamanımızın çoğu orada geçiyordu. Bu beklen-tideyken bir gün rahmetli bölüm başkanımız Prof. Utarit İzgi Hoca bizi, İstanbul Belediyesi Metropo-liten Planlama Birimi Başkanı Turgut Cansever'e gönderdi. O dönem mimarlık okullarından mezun, başarılı mimarlar arıyormuş. Bizi kabul etti, 'anblok' denilen geçici bir kadroda, Saraçhanebaşı'nda gü-nümüz belediye sarayında, Turgut Bey ile çalışmaya başladık. Bu güzel çalışma ortamı, tanıdığım uzman kişiler beni şehirciliğe daha çok heveslendirdi. Be-lediye de çalışırken bir taraftan da, çiçeği burnunda mimarlar olarak heyecanla ve enerjimizle mesaimiz biter bitmez, Prof. Muammer Onat Hoca'nın Beyoğ-lu'ndaki bürosuna gidiyor, mimari proje yarışmaları-na hazırlanıyorduk.

Sorbonne Üniversitesine gidişinizden bahsedebilir misiniz?

Sohbetimizin başında da bahsetmiştim. Akademi de asistan olmak aklımdan çıkmıyordu. Beklenti içindeyken Utarit Hoca, Bakanlıktan elde ettiği, 1416 sayılı yasa gereği Akademiye öğretim elemanı yetiştirilme amaçlı yurt dışına eleman gönderme sınavına girmemizi istedi. Mehmet Ali Handan, Sedat Hakkı Eldem gibi kıymetli hocaların ardından çok uzun yıllar sonra açılan bu sınava girmek bana da nasip olmuş, sınavda da başarılı olmuştum.





*İmar-İskan Bakanlığı Genel Müdürü, Prof. Dr. Gönül Tankut, Prof. Feridun Aköz ve Prof. Dr. Mehmet Çubuk
Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurul Toplantısı, 1987*

Paris'te Sorbonne Üniversitesi Beşeri Bilimler Fakültesi Şehircilik Enstitüsünde okuyacaktım. Utarit Hoca gitmeden önce Sedat Hakkı Eldem Hoca'dan tavsiyeler almak için görüşme ayarlamıştı. Sedat Bey ile bir araya geldiğimizde dil bilip bilmediğimi sormuştu. "Lisede öğrendiğim kadar" demiştim. "O halde neden gidiyorsunuz?" demişti. Hoca'dan yeteri kadar destek alamadığım gibi sınavı kazanmanın mutluluğu da yarım kalmıştı. Görüşmeden sonra eve gitmeden önce Fındıklı Parkı'nda kıyıya çekilmiş sandallardan birisine yaslanıp, uzun uzun düşündüğümü anımsıyorum. O gece Avrupa'ya gitmekten vazgeçmeyi bile düşünmüştüm. Kıyıda, akşamın sihirli ışıklarıyla bir rüyaya dönüşen Üsküdar'ı seyrederken bu düşüncemden neden döndüğümü bilmiyorum. Belki de o inançlı kurbağa vazgeçmememi fısıldamıştı yine bana. Paris'e gitmeden önce 25 Kasım 1961'de, sınıf öğretmenini olan nişanlım Gülseren Hanım ile evlendik. 2 Şubat 1961'de Paris'e Orient Ekspres ile gitmiştim. Aynı yolla Haziran'da da eşim yanıma gelmişti. Kızımız Arzun Giran da 16 Ekim 1962'de Paris'te doğduğunda, gurbette bir aile olmuştuk. 1962-1966 yılları arasında oldukça güç koşullarda eğitim dönemimi tamamladım. Kuşkusuz bu başarıdaki en büyük pay, eşim ve biricik kızıma aittir. Onların özverileri olmasaydı başaramazdım diyebilirim.

Yurt dışı deneyiminizden sonra neler yaptınız?

Tezimi 1966 Haziran döneminde başarı ile savundum. Temmuz ayında da yurda döndük. Ekim'de Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık Bölümü'nde ilk Şehircilik Asistanı olarak atandım.

1974'te doçent, 1981'de profesör oldum. Önceleri Güzel Sanatlar Akademisi, sonrasında Mimar Sinan Üniversitesi çatısı altında şehircilik dersinden, kürsüleşme ve bölümleşmeye uzanan 36 yıl boyunca değişim ve dönüşümler içinde oldum. YÖK ile gelen üniversite reformunda Şehir ve Bölge Planlama Bölümü kuruluşunu hazırladım. Bir tür yaygın eğitim nitelikli tartışma platformları ve deneme atölyeleri, workshoplar düzenledim. Akademik ortamda oluşturduğum ekiple şehircilik eğitiminin genişletilmesine ve geniş kitlelere tanıtılması çalışmalarına öncülük ettim.





*Dr. Mimar Kadir Topbaş, Prof. Mustafa Cezar ile eşi ve Prof. Dr. Mehmet Çubuk ile eşi
Yıldız Parkı, 2002*

Bölümün şehircilik, kentsel tasarım, kentsel koruma, kırsal alan planlaması gibi konuların tartışıldığı, ulusal/uluslararası platformlarıyla bir buluşma yeri haline gelmesine çalıştım. Belli bir başarıya da ulaştım. Ama en önemli çalışmalar, Akademi'de 'Şehircilik Hareketi' başlatmam, 1975 yılında 'Şehircilik Araştırma Enstitüsü' kurulması, keza bu bünyede 'Dünya Şehircilik Günü Türkiye Daimi Komitesi' oluşumu ile Hizmet Platformunun kurulmasındaki katkılarımdır. Bugün de devam eden yarım asra yakın zamandır gelenekselleşmiş olarak devam eden Kasım Kolokyumlarını böyle başlatmıştım.



Bütün bu çalışmaların, çabaların karşılığını, 1993 yılında da şehirciliğin, kitlelere tanıtımında ve eğitimindeki gelişmelere ve Fransız kültürüne katkılarım nedeniyle Fransa Hükümeti tarafından 'Palme Académique' Şövalye nişanı ile taltif edildiğimde aldım diyebilirim.

Akademik ortam dışında görevleriniz oldu mu?

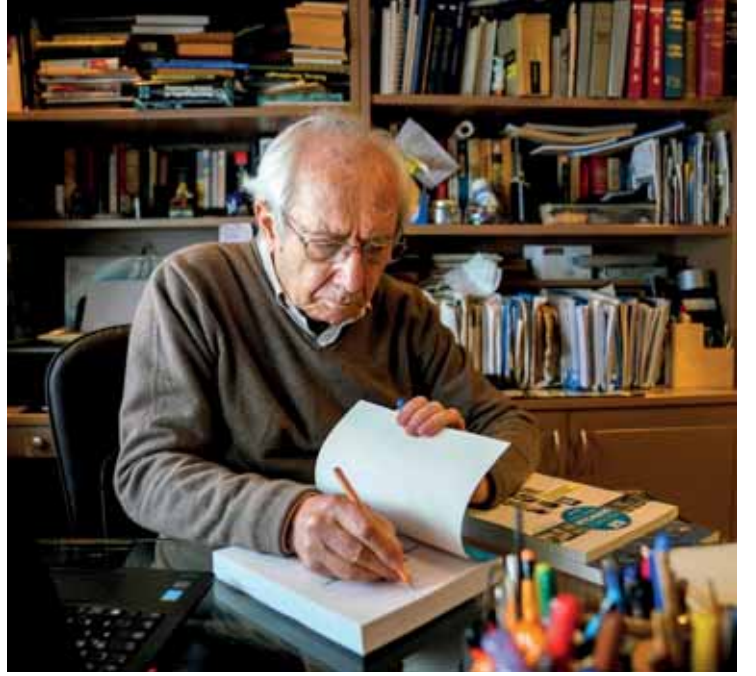
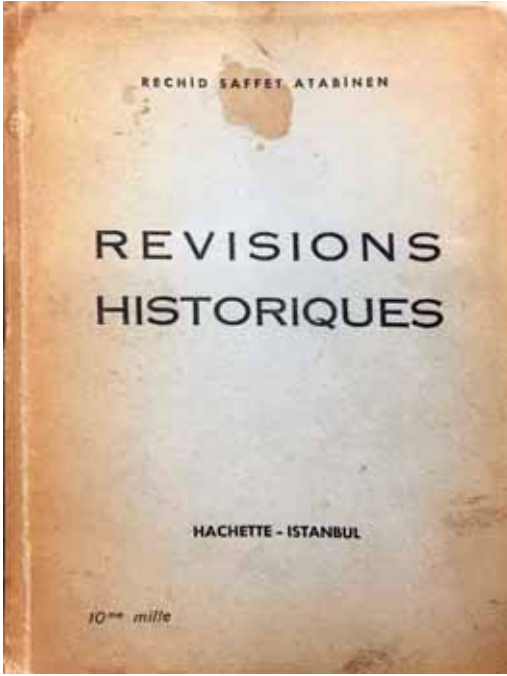
1983-87 yılları arasında Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu Üyesi olarak görev yaptım. 1985 yılında üyesi olduğum İSOCARP (Dünya Şehirciler Birliği) bünyesinde 1999-2002 yılları arasında Ulusal Delegasyon Sorumlusu oldum.

Akademisyen olarak eğitim, araştırmalar dışında mesleki deneyimleriniz oldu mu?

Aslında kuramsal bilgilerin deneysel karşılığı olmalı diye düşünüyorum. Dolayısıyla, deneyimlerin sonuçlarını eğitime taşımak amacıyla araştırmalar dışında planlama, kentsel tasarım, mimarlık alanlarında bireysel ve ekip olarak, proje yarışmalarına girdim-girdik yıllarca. Ulusal ve uluslararası kazanılan hayli ödüllerden, uygulanan, uygulanmayan projelerimiz oldu kuşkusuz.

Turing ile yollarınız nasıl kesişti?

Sorbonne'da bitirme tezimi "Boğaziçi Mekânın Düzenlenmesinde Bazı İlkeler" konusunda, ünlü coğrafyacı Prof. Jacqueline Beaujeu-Garnier yürütücülüğünde hazırladım. Rahmetli Çelik Gülersoy, tezimde ulaştığım sonuçları merak etmiş,



kendisiyle İstanbul'un çeşitli düzenleme sorunları ile ilgili devam eden buluşmalarımıza istinaden bir müddet sonra Turing'in üyesi oldum. Ama Kuruma ilgim bundan önceki yıllara dayandığını söyleyebilirim. Şöyle ki: Kurumun kurucusu Reşit Saffet Atabinen'in Paris Sorbonne Üniversitesinde yaptığı, "Revisions Historiques" adlı tezi, Hachet Kitapevi tarafından yayımlanmış. Bir şekilde elime geçen kitabı incelediğimde çok etkilenmiştim ve de Kurumun kurucusu olduğunu da o zaman öğrenmiştim. Bu kitabı orijinal haliyle Turing kütüphanesine bağış olarak verdim.

Yeni kitap projenizden bahsedebilir misiniz ?

Emeklilik dönemi, insana yaşadıklarının, yaptıklarının ve birikimlerinin muhasebesini yapmak için bol düşünme fırsatı veriyor. Ben de düşünüyorum, notlar alıyorum ve yazıyorum, bazılarını sosyal medyadaki hesabımdan paylaşıyorum. Bir de Yapı dergisinde "Penceremden" adlı köşeme yazı hazırlıyorum. Yılların birikimini ve deneyimlerini yazılı belgeler olarak kalması düşüncesiyle, emekliliğim döneminde beş kitap yayımladım. Allah kısmet ederse "Kavramsaldan Uygulamaya, Düşünsel Bir Yolculuğun İzinde Kentsel Tasarım Arayış Yazıları (1975 – 2021)" başlığı altında daha çok meslekten kişilere, öğrencilere ve merak eden insanlara dönük bir kaynak kitap üzerinde çalışıyorum. Ama "salavat nefese bağlı" derler ya, benimki de o hesap, nefes almaya devam edebilirsem bitecek elbette. Bakalım, zaman ne gösterecek.

Son olarak neler söylemek istersiniz?

Yeni evrede şehircilik, sürdürülebilir ve eşitlikçi olmalı, ama illa da kent demokrasisi var olmalıdır. Bu ortam, kente ilişkin hak, hukuk, yaşanabilirlik ve uygulamalarda sosyal adalet, barınma, iş sahibi olma, güvenli koşullar sunabilmektedir. Bu düşünceler içinde, değerli okuyucuların da ülke olarak bu şehirciliğin neresinde olduğumuzu sorgulamalarını isterim. Bu güzel buluşma için teşekkür ederim.



Ülkemizde şehircilik konusu üzerine düşünmemize vesile olan kıymetli Hocamız'a ve güler yüzü ile bizi ağırlayan eşi Gülseren Hanımefendi'ye pandemi şartlarında bizi kırmayıp kabul ettikleri için teşekkürlerimizi sunar; kendilerine sağlıklı, hayırlı ömürler dileriz.

ÜLKÜ İZMİRLİGİL

✦ Tülay Taşdemir / tulay.tasdemir@turing.org.tr ✨ Emirkan Cörüt



Turing'in kıdemli üyelerinden Arkeolog-Mimar Ülkü İzmirligil Hanımefendi ile yaptığımız sohbeti sizlerle paylaşıyoruz.

Sayın Hocam sizi tanıyabilir miyiz?

18 Şubat 1941 tarihinde İstanbul'da doğmuşum. Köken olarak annem İstanbullu, ticaretle uğraşan babam ise Konyalıydı. Yıllar önce babamın ailesi İzmir'e yerleşmiş, ancak İzmir'in işgali sırasında tekrar Konya'ya dönmüşler. Soyadı kanunu sırasında İzmir'den geldikleri için İzmirligil soyadını almışlar. Eğitim hayatım İstanbul'da geçti. Işık Lisesinin ilkokulunda başlayan okul hayatımı, Üsküdar Amerikan Lisesi, İstanbul Üniversitesi Klasik Arkeoloji Bölümü ve son olarak Işık Mimarlık Mühendislik Yüksek Okulu ile tamamladım. 5 yaşından beri İstanbul'da yaşıyorum.





Restorasyon ve Konservasyon Merkez Laboratuvarı Müdürlüğü

Konu İstanbul'dan açılmışken İstanbul'un en mutena semtlerinden birinde İstanbul nasıl yaşanır merak ediyoruz?

İstanbul'u yaşama konusunda kendimi her zaman şanslı kabul ederim. Çok uzun yıllardan itibaren Moda'da oturuyorum. Efsaneye göre; Megaralıların Kralı, ülkesi için yer ararken Boğaz'ın güzellikleri karşısında adeta büyülenir ve şehrin merkezini buraya kurar. Boğaz'dan karşıya bakıp, orada oturanları görünce de orada yaşayan insanlar için "Bu güzellikleri bırakıp orada yaşıyorlarsa bu insanlar kör olmalı." demiş. İşte efsaneye göre bu "Körler Ülkesi" Kadıköy yani benim ömrümün neredeyse çoğunun geçtiği yerdir. Konuşmamın başında da bahsettiğim gibi İstanbul'u yaşama konusunda kendimi şanslı hissetmemin bir sebebi de üniversite ve çalışma hayatımı da sayarsak yaklaşık 50 yıl İstanbul'un kalbi sayılan Sur-i Sultani bölgesinde bulunmamdır. Her sabah işe giderken karşınızda Topkapı Sarayı, Ayasofya, Sultanahmet, Galata Kulesi, gün içerisinde ise İstanbul'un geçmişe dair tüm dönemlerini iliklerinize kadar hissedeceğiniz yer Sultanahmet'tesiniz.

Yaşamımı sürdürdüğüm Moda'dan bahsedecek olursam, Moda; geçmişten beri farklı kültürlerden insanların bir arada olduğu, günümüzde eşine az rastlanan mahalle hayatının yaşandığı nadir semtlerden birisidir. Sayısı her geçen gün azalan tarihi konakları, farklı mimarideki yapıları, her sokağında

sizi sürprizlerin beklediği mekânları, sahafları, kitapçıları, antikacıları ve sanat galerileri ile adeta insanı büyülüyor. Değişmeyen sakinleri ve onların hayat tecrübeleri ile yaşamak için harika bir semt. Şimdilerde şehresi değişse de geçmişle şimdiki zamanı kendi içinde harmanlamayı halen başarabiliyor.



Kültür varlıklarımızın korunmasında büyük emekleriniz var, bize bunlardan bahsedebilir misiniz?

Arkeoloji okumadan önce doktor olmak istiyordum. Başarılı bir öğrenciydim. Dayım doktordu ve çok yoğun çalışıyordu. Tek çocuk olduğum için biraz nazlı büyütüldüm. Ailem doktorluğun çok yorucu olduğunu düşünerek beni bu fikrimden vazgeçirdiler. Lise yıllarımda sanat tarihini çok severdim. Her zaman tarihi eserlere merakım vardı. Belki de her gün karşımda o eşsiz İstanbul silüetini görmek bilinçaltıma bu sevgiyi aşılamıştı. Doktor olmaktan vazgeçince arkeoloji okumak istedim. İstanbul Üniversitesi Klasik Arkeoloji Bölümünü bitirdikten sonra Anadolu'da çok sayıda kazıda görev almaya başlamıştım. Rahmetli annem ve babamın ne yazık ki umdukları olmamıştı, belki doktor olsaydım, daha çok vakit geçirirdik. Bir müddet sonra mimari okumaya da karar verdim. Işık Mimarlık Mühendislik Yüksek Okulunu bitirdim. Ord. Prof. Dr. Arif Müfit Mansel'den, Prof. Dr. Jale İnan'a, Prof. Dr. Halet Çambel'den Dr. Nezih Fıratlı'ya ülkemiz arkeolojisine çok büyük emekler vermiş, kıymetli eserleri gün ışığına çıkaran isimlerle çalıştım. Hepsini rahmetle anıyorum.



Ord. Prof. Dr. Arif Müfid Mansel ve Prof. Dr. Nazım Terzioğlu ile Perge Kazısında



Gordion Tümlüsü önünde ahşap konservasyon ekibiyle



Side, Selçikler, Perge, Saraçhane, Kutluca Tümülüsü, Cremna Kazısı ve daha nice kazılarda görev yaptım. Okulu bitirdikten sonra 2 yıl İstanbul Arkeoloji Müzelerinde bölüm asistanlığı görevini yürüttüm. Hiç unutamam başladığım günü, beni Troya Kazısı buluntularının envanterini yapmam için eserlerin bulunduğu depoya göndermişlerdi. Önümde yığınlarca paketlenmiş eser duruyordu, Carl Blegen kazısından sonra hepsine ilk defa ben dokunuyordum. Bu bir arkeolog için tarifi eşsiz bir duygudur. Bu dönemde Prof. Dr. Halet Çambel, doktora öğrencileri ile müzeye gelip, onlara seminerler verirdi. Benim de bu seminerlere katılıp konu anlatmamı istemişti. Çok büyük sorumluluktu, günlerce bu seminerlere çalışırdım.



Seleukeia kazı ekibi ile çalışma



Ord. Prof. Dr. Arif Müfid Mansel ile
Gebze Tümülüsü incelemeleri

Müze görevimden sonra 1971 yılında Roma'da ICC-ROM'un Mimari Restorasyon Eğitimi ve 1976 yılında yine Roma'da Lerici Foundation Arkeoloji'de Yeni İnceleme Metotları Eğitimini bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi Arkeoloji Bölümünde 11 yıl Türk Tarih Kurumu adına arkeolog-mimar kadrosu ile çalıştım, burada da sayısız kazılarda yer aldım. 1983 yılında Kültür Bakanlığından gelen teklifi kabul ederek üniversiteden ayrıldım. İstanbul Restorasyon ve Konservasyon Merkez Laboratuvarı Müdürlüğünü kurmak üzere görevlendirildim. Yeni bir laboratuvar kurulacaktı, bu duygu beni çok heyecanlandırmıştı. Bu görevimi 2006 yılında emekli olana kadar 23 yıl sürdürdüm, dolu dolu geçen yıllar... Topkapı Sarayı, Ayasofya, Türk ve İslam Eserleri Müzesi, İstanbul Arkeoloji Müzeleri başta olmak üzere Bakanlığın hemen hemen tüm illerdeki restorasyon çalışmalarında müdürlük olarak görev aldık. İşimi çok seviyordum, her anı benim için çok kıymetliydi.



Soldan ikinci sırada arkeolog Nezih Başgelen ile Perge Kazı evinde, 1977



Üsküdar Amerikan Lisesi 60. yıl kutlamaları

İnsanın işini severek yapması şimdilerde az rastlanan bir şey. Biraz bundan bahsedebilir misiniz?

Meslek hayatımın bu kadar dolu dolu geçmesi beni her zaman mutlu etmiştir. Bir insanın işini severek yapması ve yaptığı işlerden mutluluk duyması büyük bir manevi hazdır. İş sadece para kazanmak için yapmak o işin sevilme olasılığını da azaltır. Uykuda geçirdiğimiz zamanı çıkarırsak çalışan bir insanın hayatının büyük bir kısmı iş yerinde geçiyor.

Bir iş ne kadar iyi olursa olsun, eğer biz o işi severek yapmıyorsak o işin iyi olmasının da bir değeri yoktur. Maalesef işini sevmeyerek, mecbur olduğu için yapan çok kişi var. Ama henüz yolun başında olanlar için tavsiyelerim faydalı olabilir. Hayatta hangi mesleği yaparak yaşamımızı idame ettirmemiz hususunda uzun uzun düşünmeli, bu konuda söz sahibi kişilerle istişareler yapmalıyız. Ani ya da bir hevesle alınan kararların sonu hüsrarla bitebilir. Buradan gençlere başka bir tavsiyem de yaşadığımız olaylardan elde ettiğimiz deneyimler, gelecekte nelerle karşılaşabileceğimiz açısından çok önemli. Bir şeyi bilmenin tek yolu onu deneyimlemektir. Son olarak bulunduğunuz noktada çok fazla kalmadan üstüne yeni bir şeyler katmalı ve hep ilerlemelisiniz.

Yoğun iş hayatınızdan sonra emekliliğinizde neler yapıyorsunuz?

Emekliliğe uzun yıllar yoğun çalışmanın bir mükâfatı gibi bakmak gerektiğini düşünüyorum. Emeklilik, hiç de öyle bazılarının düşündüğü gibi boş boş zaman geçirmek değildir. Aksine, onca yılın



birikiminin, yaşanmışlığının paylaşıldığı bir süreç. Elimden geldiğince deneyimlerimi aktarıyorum, umarım faydalı olabiliyordum. Çalışma hayatım boyunca birçok yurt dışı görevim oldu. Görevlendirme gezilerinde yapılan toplantılar çok yoğun olduğu için gittiğimiz ülkeyi gezmeye pek fırsatımız kalmıyordu. Emekliliğimde ilk önce bu eksik yanımı tamamlamaya çalıştım. Gideceğim yerle ilgili mutlaka öncesinde okuma yapıyorum, gördüğüm yerler böylece daha da anlam kazanıyor. Pandemi nedeniyle şimdilik seyahatlerime zorunlu ara verdim, kısmet olursa hazırladığım gezi listeme kaldığım yerden devam edeceğim. Düzenli olarak yürüyüş yapıyorum. Emekliliğin en güzel yanlarından biri de yapmaktan hoşlandığım, ama iş temposunda gerçekleştiremediğim hobilerim için bolca zaman ayırabiliyor olmam.

Benim de meslektaşısı olduğum ve örnek çalışmalarını yakından takip ettiğimiz çok kıymetli Ülkü İzmirli Hocamıza bu pandemi döneminde bizleri kırmayıp evinde misafir ederek zaman ayırdığı için sonsuz teşekkürlerimizi sunar, kendisine sağlıklı, hayırlı ömürler dileriz.

BURASI MUŞ'TUR

📍 Ali İhsan Gülcü / aigulcu@hotmail.com



Muş, Çavuş Dağları'nın en yüksek zirvesi olan Kurtik Dağı'nın (2645 m) eteklerine kurulmuştur. Muş Ovası, 1650 km² büyüklüğündedir.

Yemen illeri ile ilgili türküyü duymuşsunuzdur.

"Burası Muş'tur, yolu yokuştur,

Giden gelmiyor, acep ne iştir?"

Birinci Dünya Savaşı yıllarında Yemen Cephesine giden Türk askerleri için yakılan bu ağıtın üzerinden yüz yılı aşkın bir süre geçti. Nüfus dağılımı değişti, şehir büyüyüp gelişti. Yemen'e gidenlerden hayatta kalanlar oraya yerleşmişti. Günümüzde Muş'a gidenlerin de gezmeden, görmeden, kaynak sularından içmeden, rengarenk çiçek tarlalarını görmeden dönme şansı yok.

Altı ilçesi bulunan Muş, çok fazla bilinmese de kara, hava ve demiryolu ile en kolay ulaşılabilen illerimizden biri. Murat ve Karasu Nehirlerinin ovasında kıvrım kıvrım raks ettiği, telli turna ve toy kuşlarının

kanat sesleri ile çalınan türkülerin diyarı Muş. Kurtik Dağı eteklerinde, Çar ve Karni Dereleri arasında kurulmuş olan Muş şehir merkezi, zaman içinde ovaya doğru yayılıp büyümüş. Merkezi 100, köyleri ile 200, ilçeleri ile yaklaşık 400 bin nüfuslu Türkiye'nin küçük ama sevimli illerinden biri haline gelmiş.

Nemrut, Süphan ve Çavuş Dağları üçgeninde yer alan Muş'un alamet-i farikası, her yıl bahar aylarında bereketli ovasında Hüda-i nabit olarak yeşeren bayrak renkli laleleri. Allah'ın bir ikramı ve ihsanı olarak Muş Ovası'nı kırmızıya boyar. Sadece laleleri mi? Muş, Bingöl, Malazgirt ve Liz Ovalarında sarısı, moru, alı, pembesi ve beyazı ile hemen her renkte ve çeşitte çiçeğin süslediği doğal irem bağları ülkesi gibidir Muş...



Murat Nehri ve Mercimekkale Höyüğü.

Muş, M.Ö. 2000'lere kadar uzanan Hurriler ve Urartuların yerleşim alanlarına sahip. Alparslan I Barajı'nın yapımı sırasında yaptırılan araştırmalarda Murat Nehri boyunca 32 höyük ortaya çıkarılmış. Bunların en ünlüleri Mercimekkale, Evran, Dolabaş ve Bostankale Höyükleri. Höyüklerin bir kısmında Göktürk Tamgalarına rastlanmıştır. Mercimekkale'nin bir İskit Kral mezarı olduğu söylentisi yörede oldukça yaygın. Höyüklerin çevresi sit alanı ilan edilerek korumaya alınmış ancak bugüne kadar bir

kazı veya araştırma yapılmamış. Hurrilerin, Urartuların ve İskitlerin yaşadığı bölgelerdeki höyükler, görkemli medeniyetlerin günümüze gizemli yansımaları niteliğinde. Muş'ta tescilli 43 höyük, Şanlıurfa'daki Göbeklitepe gibi bir kazı ekibinin girerek gizemlerini çözeceği günü bekliyor.

Muş şehri, Sultan Alparslan'ın Anadolu'yu ebedi vatan olarak tescil ettiği Malazgirt Zaferi'nin geçtiği topraklar, tarımın ve hayvancılık merkezi konumunda. Sadece insanlar için değil, kuşlar için de cennet niteliğinde.

Nesli tükenme tehlikesi ile karşı karşıya olan Toy Kuşları ve Telli Turnalar, Muş'un en nadide türleri. Toy Kuşunun yarıdan fazlası Muş Ovası'nda yaşarken, türkülere konu olan Telli Turna'nın nesli tükenmek üzere... Bunlar dışında balıkcıdan leyleğe, keklikten kartala, sığırcıktan minik tarla kuşlarına kadar onlarca kuş çeşidi Muş ve Bulanık Ovaları ile sulak alanları şenlendiriyor. Yaz mevsiminde göçmen kuşların akın ettiği kuş cennetleri arasında Hamurped Gölleri ile Bulanık'ın Kazan (Haçlı) Gölü de var.

Yörenin renkli çiçekleri ve kuşların neşeli cıvıltıları kültür ve sanata da yansımış. Varto'nun Kesk köyünde Urartular ile başlayan, Selçuklu ve Osmanlı ile Muş'un her bir karışında zirveye ulaşan kültür ve sanat eserleri, bu topraklarda bereketlenip büyümüş. İlmek ilmek dokunan halı ve kilimler, ince ince işlenen oya ve tülbentler, halk oyunları ve geleneksel kıyafetler kadim kültürün ince motiflerini yansıtıyor.



Fotoğraf: Ferzende Saygın (Telli Turnalar)



Muş'un en önemli iki sembol eseri Murat Köprüsü ve Yıldızlı Han'dır. Murat Köprüsü'nün geçmişi Selçuklulara kadar uzanır. Muş - Varto yolu üzerinde yer alan köprü ve çevresi, Muş'un en güzel seyrir ve gezinti alanıdır. Şehir merkezine 10 kilometre mesafedeki tarihi köprünün çevresi Muş Valiliği ve Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından 2020'nin ilk aylarında rekreasyon alanı olarak düzenlendi. 143 metre uzunluğundaki köprü 12 gözlü. Orta kısmında

nehirden yüksekliği 18 metreye ulaşıyor. Eni ise beş metre civarında. Muş'un tarihi merkezinde, Yukarı Çarşı'da bulunan Yıldızlı Han, 1307 (1890) tarihinde Miralay Seyfi Bey tarafından yaptırılmış. Belediyenin restore ettirdiği iki katlı Yıldızlı Han'da 52 dükkân yer alıyor. Giriş cephesinin alt katı kesme taştan, üst katı kerpiçten yapılmış. Cephedeki sütunlar, kemerler ve kemer içleri özenle süslenmiş. Ortadaki kemerin iki yanında ay yıldız motifi yer alıyor.





Muş, Hicri 27 yılında Hz. Ömer döneminde fethe-dilerek İslam topraklarına katılmış. Şehrin tarihi kalesi savaşlarda yıkılıp yok edilmiş. Şimdi yerinde bir çay bahçesi ve restoran var. Şehrin güneyindeki Kızıl Ziyaret Dağı'nın doğu yamacında ise Haspet Kalesi yer alıyor. Kale, yıkık surları ve iki kulesi ile günümüze ulaşabilmiş. Muş Ovası'na hâkim konumdaki Haspet Kalesi, tarih boyunca birçok hükümdar için hapisane görevi görmüş. Kale çevresinde yöreye özgü birbirinden güzel endemik çiçekler dikkat çekiyor.

Yolunuz düşünce Muş ile Varto arasındaki Kayalıdere Ören Yeri'ne de mutlaka uğramalısınız. Alparslan II Baraj Gölü'ne tepeden bakan küçük bir tepenin üzerindeki kale, aslında bir Urartu yerleşkesi. Tepe üzerindeki küçük yerleşim yerinin ortasında duvarları sert kesme taştan dev blok kayalarla örülmüş bir tapınak var. 1965 yılındaki kazıda ortaya çıkarılan tapınağın avlusu taş döşeli. Bu minik şehirde bulunan aslan heykeli ile diğer buluntular, Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde sergileniyor.

Malazgirt, Muş'un bir ilçesi. Ancak Türk Devletlerini imparatorluğa dönüştüğü güneş bu topraklardan doğmuş. Selçuklu ve Osmanlı'nın cihana adalet dağıttığı, Anadolu'yu Türk'ün ebedi vatanı haline getirdiği harekât Malazgirt'ten başlamış. Malazgirt'te herkes Alparslan, herkes Selçuklu... Yeni doğan çocuklara Alparslan adı konuyor. Şehirde yaşayan çocukların yarıdan fazlası Alparslan ismini taşıyor.

Şehirden geçen Murat Nehri, muhteşem kalesi ve yeni yapılan Millet Bahçesi ile Malazgirt, Sultan Alparslan'ın Türklerin batıya yürüyüşünü başlattığı merkezdir. Her yıl, 26 Ağustos'ta zafer kutlamaları Ahlat'ta başlatılarak Malazgirt'te devam ediyor.

Malazgirt'i kuşatan kale burçları ile Hatun Köprüsü ve Kız Köprüsü geçmiş medeniyetlerin günümüze yansımaları... Yeni açılan "1071'den 2071'e Zaman Tüneli" isimli müzede Anadolu'nun kapılarını açan zaferin günümüze ulaşan aşamalarını görebiliyorsunuz.



Malazgirt'in girişindeki Hatun Köprüsü, bir Selçuklu yapısıdır. 10 m uzunluğunda, 5 m genişliğindedir. Günümüze kadar gelebilmiş yegâne Selçuklu eserlerinden biridir.

Malazgirt Ovası, iki büyük dünya devinin kaderini paylaştığı er meydanı. Süphan Dağı'nın kuzey eteklerinden başlayıp, yüzbinlerce kişilik orduların çarpıştığı Malazgirt Ovası, şimdi allı morlu çiçeklere ev sahipliği yapıyor. Kazdıkça halen miğferlerin ve kılıçların çıktığı köyler, o zaferin kahramanlarının ismi ile anılıyor: Oğuz Han, Tatar Gazi, Yaramış, Okçu Han, Kızıl Yusuf, Kara Hasan... Sultan Alparslan'ın Anadolu'yu ebedi vatan olarak tescil ettiği, yeni bir çağı başlatan meydan muharebesinin cereyan ettiği, Romen Diyojen'in esir düşüp ordusunun dağıldığı düzlükler... Dünya tarihindeki benzersiz bir zaferin tescillendiği alanlar. Uçsuz bucaksız Malazgirt Ovası'nda savaşın yoğunlaştığı Sultan Tepesi ve Ziyaret Tepesi, asırlardır duygularını yeşerttiği çiçeklerle yansıtıyor... Muş'un merkezinde birbirine yakın konumda üç tarihi cami yer alıyor. Ulu Camii, Muş'un en eski mabedi. Hacı Şeref Camii, Arslanlı Han

içinde yapılmış, sonradan genişletilmiş. Alaaddin Paşa tarafından kendi adına 1160 (1747) tarihinde yaptırılan cami ise kitabeleri ile şehrin en özgün eseridir.

Kare planlı Alaaddin Bey Camii, bir büyük, 9 küçük kubbelidir. Taş işçiliği ve süslemeleri ile öne çıkar. Avlu girişi ve ana giriş kapısı üzerindeki mukarnaslı taş işçiliği çok özeldir. Giriş kapısının iki yanındaki üst üste palmet, gülbezek, servi ve hilal motifi dikkat çeker. Mihrabı sade, kubbeleri tuğla döşelidir. Taş sütunların dört bir yanı minik papatya motifleri ile süslenmiştir. Kare kaide ile başlayıp silindire dönüşen minaresi, tek şerefeli olarak iki renkli taşla yapılmıştır. Minare gövdesi, sanat tarihi açısından çok özel bezemelere sahiptir. Kare kaide ile silindir gövdedeki iki kuşakta, beyaz taş üzerine palmet motifleri işlenmiştir.



Muş'un birbirine yakın konumdaki üç tarihi mabedi, Ulu Camii, Hacı Şeref ve Alaaddin Bey Camileri günümüze kalan tarihi yadigarlardır.

Muş mutfağı oldukça zengindir. Geleneksel yemekler arasında Ayrın Aşı, Hellim, Glorik (Ufak Köfte), Muş Köftesi (İri Köfte), Çorti, Çiriş Aşı, Jağ Kızartması, Kenger Kavurması, Kelem Dolması (Lahana Sarma) ile Murat Nehri'nden tutulan Çepiç Balığı kızartmasını sayabiliriz. Kahvaltıda bal, kaymak ve yöresel peynir çeşitleri ön plana çıkar.

Muş'un yeterince bilinmeyen bir ilçesi de Varto. Gölleri, doğal manzaraları, mağaraları ile görülmeye değer güzellikte. İlçe, Dipsiz Göl'ün kıyısın-

da cennetten bir köşe gibi... Kaynak suları ile ünlü. Kaplıcaların da bulunduğu ilçede elma üretimi yaygın. Yüksek platolarında çok kaliteli bal elde ediliyor. Varto'nun Kayadelen köyü yakınındaki Kunav Mağaraları, terörden temizlenip turizme açılması ile büyük ilgi görmeye başlamış. Kışın büyüklü görüntüsünün yanı sıra bahardan başlayarak 3 kilometre derinliğindeki gizemi keşfedeceğiniz bir derinliğe sahip. Kunav Mağaraları iki katlı. Üst katta ilk çağlarda kullanılmış oda şeklinde bölümler var. Alt katında ise iki kilometre boyunca ortasından güçlü bir dere akıp gidiyor. Volkanik kayalarla kaplı bir kanyon. Dünyanın dört bir yanını gezenlere bile tam bir görsel şölen sunuyor.

Varto'nun Akdoğan (Hamurped) isimli iki krater gölü ile Bulanık'ın Kazan (Haçlı) Gölü ziyaretçilerine tam bir görsel şölen sunan doğal oluşumlar. Büyük Hamurped Gölü, 2149 metre rakımla, Hanşeref Dağları'nın zirvesinde bir göl. Yüzölçümü 1088 km², en derin yeri 21 metre. Kaynak ve kar suları ile besleniyor. Su seviyesi yıl boyunca değişmese de kış aylarında üstü donuyor. Yazları göl kıyısına piknik yapmaya gelenler aynalı sazan balığı tutmayı da ihmal etmiyor.

Küçük Hamurpet Gölü, büyüğüne göre 300 metre kadar güneyde. Ve daha yüksekte, 2173 metrede oval bir yapıya sahip. Göl alanı 149 km², derinliği 47 metre. Hamurped Gölleri, ördek, kaz, turna, kunduz ve farklı kuş türlerine ev sahipliği yapıyor. Doğal Sit Alanı ilan edilmiş.

Bulanık ilçesinin güneyindeki Kazan (Haçlı) Gölü de bir lav seti gölü. Hamurped gibi kışın onun üstü de buz tutuyor. Baharla birlikte birbirinden güzel göçmen kuşlara ev sahipliği yapmaya başlıyor.

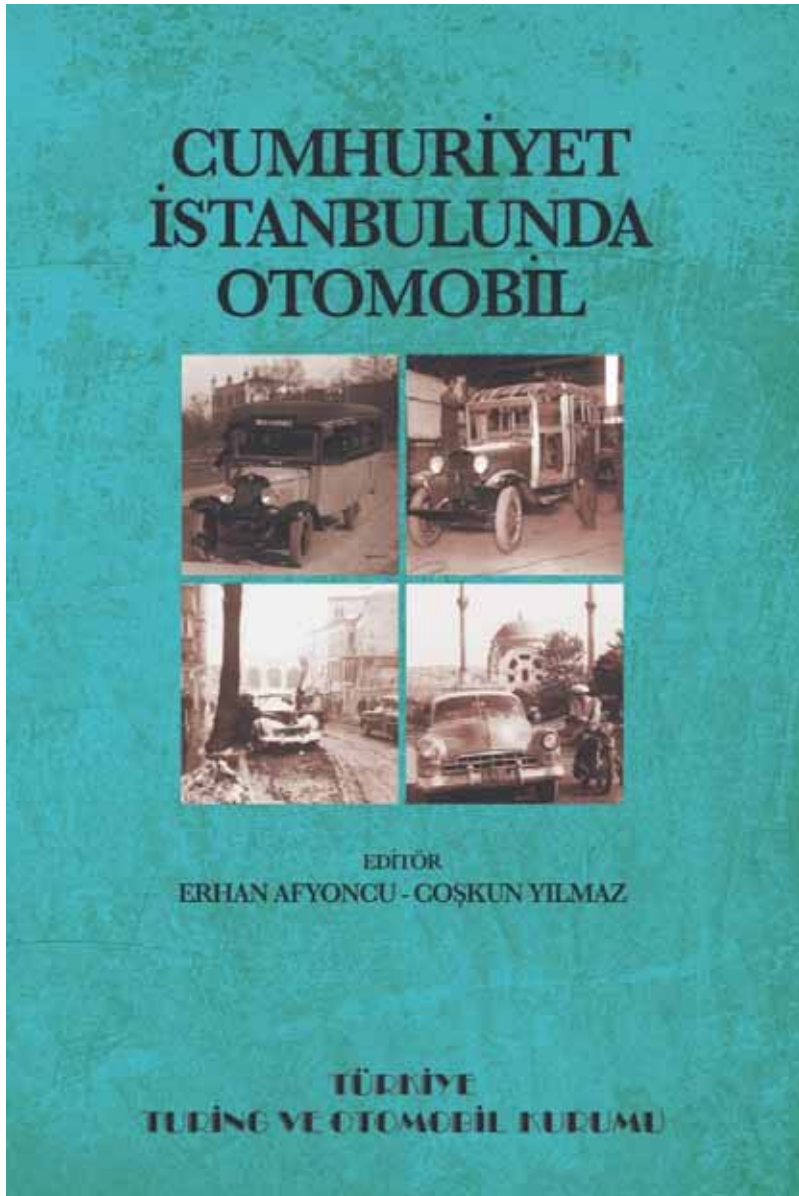


Muş'un yeterince bilinmeyen bir ilçesi de Varto, gölleri, doğal manzaraları, mağaraları ile görülmeye değer güzelliktedir. İlçe, Dipsiz Göl'ün kıyısında cennetten bir köşe gibi...

CUMHURİYET İSTANBULUNDA OTOMOBİL

✦ Coşkun Ünsal / coskun.unsall@gmail.com

Sanayi Devrimi'yle birlikte kullanılan motor gücü, insan hayatını oldukça kolaylaştırmış, neredeyse her alanda kullanılır olmuştu. Otomobil de insanoğlunun hayatını kolaylaştıran icatlar zincirinin önemli bir halkasıydı. Çok geçmeden dünyada ve Türkiye'de hızla yayıldı. Ancak insanoğlunun motor gücüne olan bağımlılığının giderek artması, enerji kaynağı problemini de beraberinde getirecekti. Nitekim 1914'te başlayıp, 4 yıl devam edecek olan I. Dünya Savaşı'nın en önemli sebeplerinden biri de enerji kaynaklarından pay almaktı. Neredeyse bütün dünyayı derinden etkileyen bu savaştan sonra bazı devletler büyük bir kaosa sürüklendi. Osmanlı İmparatorluğu, belki de maddi ve manevi kaybı en büyük olan devletlerden biriydi. Zira motorlu dünyanın hızına yetişememiş ve savaşın sonunda enerji kaynaklarıyla dolu geniş coğrafyasıyla birlikte başkent İstanbul'u da kaybetmişti. Artık işgal İstanbul'unda insanlar gibi otomobiller de hür gezemez olmuştu. İşte Cumhuriyet Devri otomobilinin hikâyesi bu esaret günlerinden hemen sonra başlamaktadır.



Otomobil denilince ilk akla gelen kurumlardan biri olan Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, otomobil tarihiyle ilgili birkaç yıl önce büyük bir çalışma başlattığını, konuyla ilgili 3 farklı kitap yayınlacağını duyurmuştu. Temmuz 2020'de çıkan Osmanlı İstanbulunda Otomobil kitabıyla önemli bir boşluğu dolduran Turing, yine Prof. Dr. Erhan Afyoncu ve Dr. Coşkun Yılmaz'ın editörlüğünde Aralık 2020'de Cumhuriyet İstanbulunda Otomobil kitabını okuyucularla buluşturdu. Prof. Dr. Vahdettin Engin, Prof. Dr. Kemalettin Kuzucu ve Doç. Dr. Uğur Demir tarafından müştereken kaleme alınan kitap, 1923'ten başlayıp 1950'lere kadar otomobile dair pek çok konunun ele alındığı doksanın üzerinde ana başlıktan oluşmaktadır. Yer yer arşiv vesikası, ilginç haberler veya bazı önemli şahsiyetlerin anılarından oluşan otuzun üzerindeki metin sadeleştirilerek "Okuma Parçası" adıyla kitapta yer bulmuş; kullanılan görseller ile birlikte akıcı bir metin ortaya koyulmuş. Okuyucunun dikkatini canlı tutan ve doğrudan ana kaynaklarla muhatap olmasını sağlayan bu tasarım da Osmanlı İstanbulunda Otomobil kitabındaki gibi başarıyla sunulmuş.



İstanbul merkezli bir otomobil tarihi sunan kitap, otomobil sayısının artmasından trafik sorununa, otomobil kazalarından yapılan düzenlemelere, taksilikten dolmuşçuluğa, benzin fiyatlarından otomotiv sanayiine, otomobil yarışlarından şoförlerin eğitimine kadar oldukça zengin bir içeriğe sahiptir. Otomobilin İstanbul sokaklarında dolaşmaya başlamasıyla insanların ilk heyecan ve korkuları Osmanlı İstanbulunda Otomobil kitabında teferruatıyla ele alınmıştır. Bu çalışma ise işgalden kurtulmasından

sonra adeta otomobil çöplüğüne dönen İstanbul'daki durumun ortaya koyulmasıyla başlar. Devamında ise yer yer Türkiye geneline atıf yapılmakla birlikte İstanbul'da otomobil, kamyonet, otobüs, minibüs gibi motorlu taşıtların yıllara göre artışı ele alınmıştır. Otomobil sayısının artması, altyapı problemlerini de beraberinde getirmekteydi. Dolayısıyla devletin bu problemleri çözmek için yapmış olduğu düzenlemeler, uluslararası yol işaretlerinin kabulü ve tatbiki gibi konularla ilgili de bilgi verilmiştir.





Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren yeni bir sektör olarak yükselişe geçen taksiler ve yeni bir meslek olarak ortaya çıkan taksi şoförlüğü kitapta hususi olarak üzerinde durulan bir diğer konudur. Bu manada düzeni sağlamak adına yayımlanan nizamnameler, fiyat belirleme çalışmaları, kazalar, taksimetre uygulamaları, tek tip taksi uygulaması gibi konular zengin bir içerikle ele alınmış, Türk şoförlerinin ilk grevi, taksi-fayton mücadelesi gibi ilginç konular da okuyucunun dikkatine sunulmuştur.

Otomobil sayısının giderek artması, yollarla ilgili yapılan düzenlemelerin yanında bu araçları kullanacak insanların eğitilmesini de gündeme getirmişti. Bu manada kitap, sürücü kurslarının durumu, şoförlerde aranacak olan nitelikler, kurallara uymayanlara verilecek cezalar gibi konuları etraflıca ele almaktadır. Günümüzde gerek şehir içi, gerekse şehirler arası ulaşımında kullandığımız otobüslerin İstanbul sokaklarındaki ilk seferleri, saatleri, tarifeleri ve şehirler arası seferlerin başlaması ve oluşan rekabet ortamı da kitapta ayrıca incelenen konular arasındadır. Otomobil sektörünün hızla gelişmesi, devlet bütçelerinde büyük bir yekûn tutacak ticaret hacmini de beraberinde getirdi. Otomobil, bazı devletler için büyük bir gelir kapısıyken bazıları için ise büyük bir maddi külfet demekti. Bu minvalde kitapta Cumhuriyet İstanbul'unda hangi marka otomobillerin tercih edildiği, Türkiye'de satış yapmak için markaların ne tür reklamlar yaptığı, otomobil harcamaları da irdelemiştir. Otomobille ilgili artan ithalatın olumsuz etkileri, Türk Otomotiv Sanayii, Tophane'de kurulan Ford Fabrikası, otomotiv sanayiinde Bursa'nın yükselişi, Türk-Willys Overland Fabrikaları Anonim Ortaklığı'nın kuruluşu ve Jeep Üretimi, Otomobil Sanayii Anonim Şirketi'nin (Otosan) kuruluşu ve faaliyetleri ile yerli otomobil üretme girişimleri de ele alınmıştır.





İnsan hayatını kolaylaştırdığı için hızla yayılan otomobil, kısa süre zarfında pek çok sıkıntıyı beraberinde getirse de bir eğlence aracı olarak kullanıldığı zamanlar da oldu. Bu manada Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu'nun da organizasyonda yer aldığı otomobil yarışları, bu eğlencelerden biriydi. Kitapta 1927, 1932, 1933, 1934 ve 1935 yıllarında yapılan otomobil yarışlarını ve bu yarışlar sırasında yaşananlar ayrıntılı bir şekilde incelenmektedir. II. Dünya Savaşı'nın İstanbul sokaklarındaki otomobillere tesirlerinin de ele alındığı kitap, İstanbul'un en büyük sıkıntılarından biri olan trafik meselesinin tarihi temelleriyle son bulmaktadır.

Sonuç olarak kitap, icadından bu yana hem teknik olarak gelişen hem de sayısal olarak artan otomobil meselesini Cumhuriyet İstanbul'u perspektifinden ilginç örneklerle sunmuştur. Haliyle okur, 1920'lerin İstanbul'undan otomobiline binip, 1950'lerin İstanbul'una doğru uzun ve heyecanlı bir yolculuğa çıkacaktır. Bu zaman yolculuğu sırasında bazen otomobil mezarlığında gezinecek, bazen kaza yapıp tamirhanelerin kapısında sıra bekleyecek, bazen taksicilerle tartışacak, bazen eğlence amaçlı otomobil yarışlarına katılacak, bazen de otomobilinden inip fabrika fabrika dolaşp, bu otomobillerin üretimine şahit olacaktır.



ADALET KULESİ

📍 Dr. M. Sinan Genim / sinan@sinangenim.com

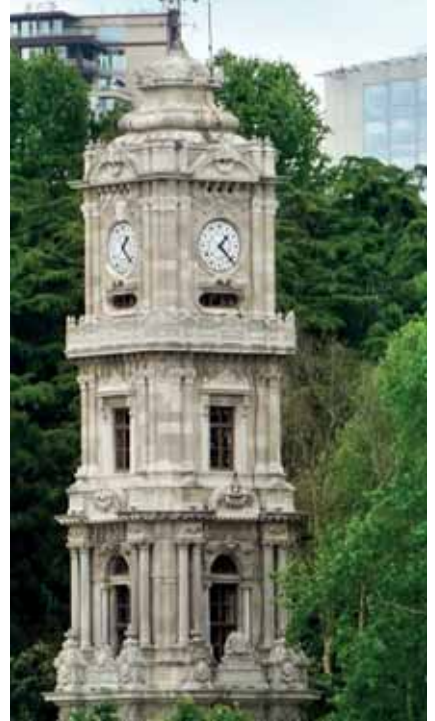
Dünyanın hemen her şehrinde olduğu gibi İstanbul'da da çok sayıda kule bulunmaktadır. Galata Kulesi, Bayezid Kulesi, Kız Kulesi, vd... Hemen hepimizin bildiği bu kulelerin yanı sıra bir dönem Boğaziçi'nin çeşitli noktalarında, Sancak Kuleleri de bulunmaktaydı. Bazılarının gravür, bazılarının ise fotoğraflarına ulaşabildiğimiz bu kulelerden ne yazık ki yalnızca "Tophane Kulesi" günümüze ulaşır. Daha sonraki dönemlerde üzerine saat takıldığı için çoğunlukla "Tophane Saat Kulesi" olarak anılan bu kule gerçekte Sancak Kulesi olarak inşa edilmiş olup, günümüzde Saat Kulesi olarak varlığını devam ettirmektedir. Dolmabahçe ile Yıldız Sarayı girişlerinde yer alan iki Saat Kulesi ise ağaçlarla örtüldüğü için pek de farkına varamadığımız kulelerdir. Bulunduğu semte adını veren "Yedikule" ise, burçlarının üzerindeki külahlarını kaybettiği için kule vasfını yitirmiş olup, görmezden geldiğimiz kültürel miraslarımızdan biridir.



Galata Kulesi 2019, Sinan Genim



Tophane Sancak Kulesi, Kırım Harbi Sırasında, 1853-1856



Dolmabahçe Saat Kulesi 2014, Sinan Genim



Ortaköy Sancak Kulesi, 1851



Bayezid Kulesi, Sebah&Joallier, 1888



Konya Köşkü, 1900 öncesi, Max van Berchem

Ancak bu şehirde yaşayan çoğu insanın, özellikle de yöneticilerimizin gözünden kaçan en önemli kule Topkapı Sarayı içinde yer alan "Adalet Kulesi"dir. Bu kulenin ne yazık ki farkına varmadığımız çok önemli bir simgesel değeri vardır. Çok uzun bir dönem şehrin hemen her noktasından görülen bu kule, "Adalet buradan dağıtılıyor" anlamını taşımakta ve ülke yaşayanlarına güven vermektedir. Devlete hükmeden sultanın adaletinin sonsuzluğunu simgelemekte olan bu kule, saray silüetinin üstünden yükselerek, adalet kavramıyla bağlantılı yönetim binalarının bulunduğu ikinci avlunun önemini vurgulamaktadır.

Anadolu'da küçük bir bölümü günümüze ulaşabilen, kule tarzındaki ilk köşk Selçuklular'ın Konya Sarayı'nda bulunan kuledir. Bu köşk, bağımsız bir bina olmayıp ne yazık ki günümüze ulaşmamış olan sarayın çevre duvarının birbirini dik açılı ile kesen noktasında yer almaktaydı. Köşkün üst katında kare planlı bir salon bulunmakta olup, üç bir yanı konsollar üzerine oturan balkonlarla çevrilidir. İran'daki benzerleri, örneğin Âli Kapı Köşkü gibi etrafı seyretmek üzere inşa edilen bu köşkün "Adalet Kulesi" olarak nitelenmesi ne derece mümkün, dönemin yazılı kaynaklarını detaylı olarak incelemek gerekmektedir.



İsfahan Ali Kapı 2005, Sinan Genim

Adalet Kulesi'nin yalnızca Topkapı Sarayı'nda değil, daha önceki Osmanlı Sarayları'nda da mevcut olduğunu bilmekteyiz. Edirne Sarayı'ndaki Adalet Kulesi, Dimetoka, Amasya ve Manisa Sarayı'ndaki kuleler, Kırım Hanları'nın Bahçe Saray'daki "Şahin Kulesi" benzer örneklerden bir kaçıdır. Adalet Kulesi yalnızca saraylarda değil, çok sayıdaki minyatürde de görüleceği gibi hünkârın çadırının kurulduğu her yerde sembolik anlamını muhafaza eder ve ahşap bir kule olarak varlığını gösterir. Kule benzeri bu gibi platformların Roma Ordugâhlarında da bulunduğu, tüm ordugâhların daimî ögesi olan

bu yükseltilerden imparatorların konuşma yaptığı bilinmektedir. Seferler sırasında taşınabilir bir tipi bulunan bu platformların gerektiği zamanlar kurulduğu düşünülmektedir.

Necipoğlu, Adalet Kulesi'nin, "Hartmann Schedel'in 1493 yılında yayınlanan tahta baskı gravüründe (iki kule ile belirtilen Bab-ı Saadet'in gerisinde görülen kule) ve Buondelmonte'nin geç tarihli Düsseldorf nüshasında da görülmektedir." demesine karşın, her iki gravürde görülmekte olan kulenin Adalet Kulesi değil, Sur-u Sultani'yi çevreleyen duvarlar üzerindeki bir burca ait olduğunu düşünmekteyiz.



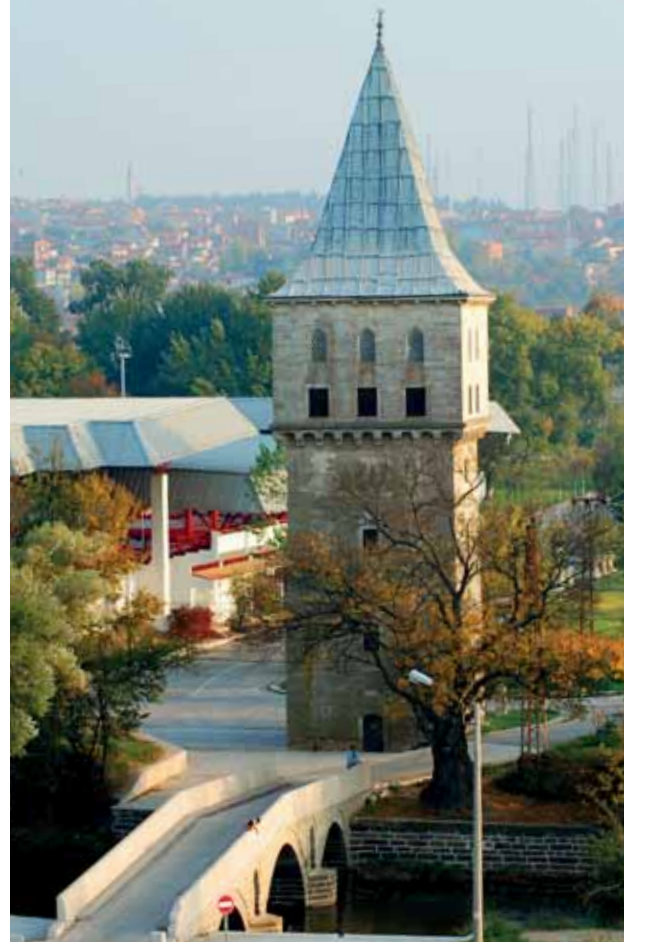
Edirne Sarayı Adalet Kulesi, 1850'li yıllar



Edirne Sarayı Adalet Kulesi ,XIX. yüzyıl sonu

Ne yazık ki çoğu saraylarımızda gördüğümüz ve Edirne Sarayı ile Topkapı Sarayı'ndaki örnekleriyle günümüze ulaşan bu yapılar ile ilgili detaylı araştırmalar yoktur. Bertrandon de la Broquière 1433 yılı Ocak ayında ziyaret ettiği Dimetoka'nın oldukça iyi bir şehir olup, bir tepe üzerine oturan çok güzel, çifte duvarlı bir kaleye sahip olduğunu belirtir. Söylendiğine göre kale içinde dört yüz ev ile içinde sultanın hazinesinin saklandığı bir burç vardır. Bu burcun Adalet Kulesi olarak değerlendirilmesi ne derece mümkün? Derenschwam ise 1 Haziran 1555 günü gezdiği Amasya Sarayı'nın içinde bulunan bir kuleden söz eder; "... Bu arada orta yerde büyük bir ev var. Toprağa gömülü yahut da kayaya oyulmuş gibi. Üzerine çıkıp aşağıya bakılabilir ve etraf seyredilebilir. Bir bodrumda olduğu gibi kalın, adam boyu yükseklikte parmaklıklar mevcut. Üstü ise kurşun kaplı. Bu bina dörtgen biçimli içinde, kıvrıla kıvrıla dolaşılabilir. Yan taraflarda pencereleri çok tepede pek çok oda var. Padişahın çadırı da bu binada duruyor..." Söz konusu sarayda bir dönem Sultan II. Bayezid'in de ikamet ettiği göz önüne alınırsa bu kulenin kullanım amacının Dimetoka Sarayı'nda olduğu gibi hazinenin saklandığı mekân olarak kullanılmış olması mümkün mü?

Manisa Sarayı içinde bulunduğunu bildiğimiz kule ise Edirne ve Topkapı Sarayı'ndaki kulelerden farklı olarak daha geniş bir alana sahiptir. Üç katlı olan bu yapının içi 6.40 x 8.30 metre ebadında olup, daha ziyade



Edirne Sarayı Adalet Kulesi 2014, Mustafa Özer



Kırım Bahçesaray Şahin Kulesi

ikametgâh olarak kullanılmaya müsait görülmektedir. Üst kısmının bir bölümü teras olup, bu terasın ortasında sekizgen formunda bir seyir köşkü bulunmaktadır. Bu nedenle, "Adalet Kulesi" olarak değerlendirilmesi oldukça zor, cihannüma olarak kabul edilmesi daha doğru olacaktır.

Edirne Sarayı Adalet Kulesi için yeteri kadar araştırma yapılmamıştır. Ekrem Hakkı Ayverdi, "Edirne Sarayı" bölümünde üç yerde Adalet Kulesi'nden "Adalet Kasrı" olarak söz eder. Bu kasrın Kanûnî Sultan Süleyman (1520-1566) döneminde inşa edildiğinden, Sultan II. Mahmud (1808-1839) döneminde varlığını koruduğundan ve 1876-1877 Rus Harbi sırasında, dönemin valisi ve Edirne kumandanı tarafından yıkılmak istenmesine karşın Rus Konsolosu'nun müdahale ederek yıkımı durdurduğundan bahseder. 1874 yılında çekilen bir fotoğrafta kulenin çatısının bulunmadığı ve üstünün açık olduğu görülmektedir.

Kanûnî Sultan Süleyman tarafından yaptırılan ve saray halkının Cephanelik Köprüsü, dedikleri köprü'nün girişinin karşısında harabesi duran taş kuleye "Kasrı Adalet" denir. Kasrı Adalet'in üst katında sultanların çevreyi seyretmeleri için yapılmış fevkalade süslü bir oda varmış. Bu odanın tavanı kubbe şeklinde, dışı kurşun kaplı piramidal bir külahlı örtülü olup, süslü bir alemleri bulunmaktaymış. Dr. Rifat Osman, "Adalet Kasrı" bölümünde tekrarlamamakla birlikte, kitabının başlangıç bölümünde gerek Terazi Kasrı, gerekse Adalet Kasrı'nın su terazisi olarak kullanılmak üzere inşa edildiklerinden de söz eder.



İstanbul Görünüşü XV. yüzyıl sonu, Buondelmonti Düsseldorf Ms. G.13

Edirne Sarayı Adalet Kasrı, saray alanına girişi sağlayan Fatih Köprüsü'nün aksında yer almaktadır. Topkapı Sarayı'nda olduğu gibi Divan-ı Hümayun ile organik bir ilişkisi yoktur. Ülkeye adalet dağıtan sarayın gücünü pekiştirmek amacıyla inşa edilmiş olmalıdır. Mustafa Özer'in yaptığı çalışmalar içinde yer alan kasrın rölövesi, ilginç düşünceler geliştirmeye müsaittir. Yaklaşık 9.00 x 9.00 metre boyutlarında olan kasrın duvarlarının ebadı ilk üç katında üç metreye yakın olup, tam ortada yer alan hacim yaklaşık 9.00 m² büyüklüğündedir. Bu büyüklükteki bir oda çok fazla malzeme veya hazine depolamaya müsait değildir. Seyir bölümünün yer aldığı dördüncü kat ise yaklaşık 49.00 m² alana sahip olup, Sultan'ın yanı sıra çok az sayıda kişinin bulunmasına elverişlidir. Bu kadar küçük hacimleri ihtiva eden bir yapının sahip olduğu iç mekânları fonksiyonel olarak kullanmak mümkün olmadığına göre farklı bir bakış açısı ile değerlendirmek gerekir. Muhtemelen oldukça yüksek bir bedele mal olan böylesi bir yapının, iç mekânlarını kullanmaktan çok, dış görünüşü ile elde edilecek psikolojik etki düşünülmüş olmalıdır. Naîmâ, Sultan III. Ahmed'in tahta geçişini takip eden beşinci günde (27 Ağustos 1703), Edirne Sarayı Adl Köşkü'nde kendisine sunulan arzuhâlleri cevaplandırdığından bahseder.



İstanbul Görünüşü 1537, Matrakçı Nasuh

Topkapı Sarayı Adalet Kulesi ile ilgili en geniş araştırmayı Gülru Necipoğlu yapar. Necipoğlu, "... Bu yapının ne zamandan beri Adalet Kulesi olarak isimlendirildiği kesin olarak bilinmese de, Fatih Sultan Mehmed'in Yeni Sarayı'nın hünkâr pencere-leri ve kulelerinden söz eden Cafer Çelebi'nin bir şiiri



İstanbul Görünüşü, XVI. yüzyıl başı, Andrea Vavassore

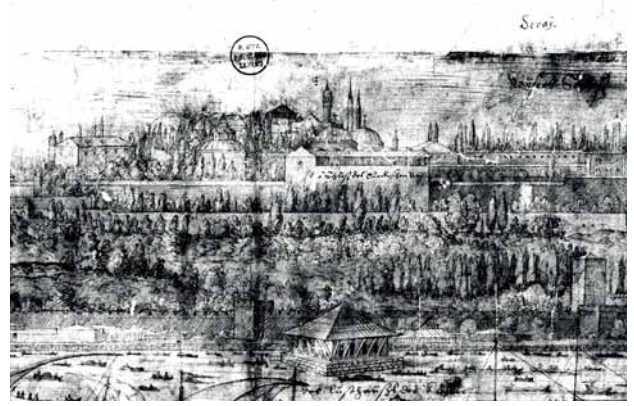
bu kulenin Eski Divanhane'ye bakan pencere gibi, başlangıçtan itibaren Sultan'ın adaleti ile simgesel bir bağı olduğunu düşündürür..." demektir. Necipoğlu Adalet Kulesi'nin, Hartmann Schedel'in 1493 tarihinde yayınlanan kitabındaki bir gravürde görüldüğünü de belirtmektedir. Schedel'in gravüründe Bab-ı Selam'ın gerisinde görülen kurşun kaplı, sivri çatılı kule her ne kadar Adalet Kulesi'ni andırıyorsa da dönemin benzer çizili belgelerinde, Buondelmonti'nin bir çizimi ile Vavassore'nin 1520 tarihli gravüründe ikinci avlu içinde bir kule görülmemektedir. Bu nedenle, Sur-u Sultani'yi çevreleyen sur duvarları üzerindeki bazı burçları "Adalet Kulesi" olarak değerlendirmemek gerekir. Tursun Bey'in anlatımı da bizce bu doğrultudadır; "... Bu iç açıcı, saraya bir sur çektirip, Frenk ve Türk işi, yuvarlak ve üçgen ve türlü türlü güzel biçimlerle ustaca yapılmış Burgazlarla ve büyük kaplarla bir güzel kale inşa ettirdi..."

Divanhane'ye açılan pencereden ilk olarak, Kanûnî Sultan Süleyman'ın 1527'de Hristiyanlığın İslâm'dan üstün olduğunu savunan bir Müslümanın yargılanmasını seyredişini anlatan bir metinden Celâlzâde'nin bahsettiği bilinmektedir. Daha sonraki bir tarihte Lubenau "...Paşaların tepesine denk gelen koyu renkli bir kafesle ayrılmış bölmede birisi durursa, kimse tarafından görülmez. Türk hükümdarı sık sık orada oturur ve konuşmaları dinler; özellikle perşembe günleri dünyanın her tarafından getirilen yeni haberlerin okunmasını izler..."

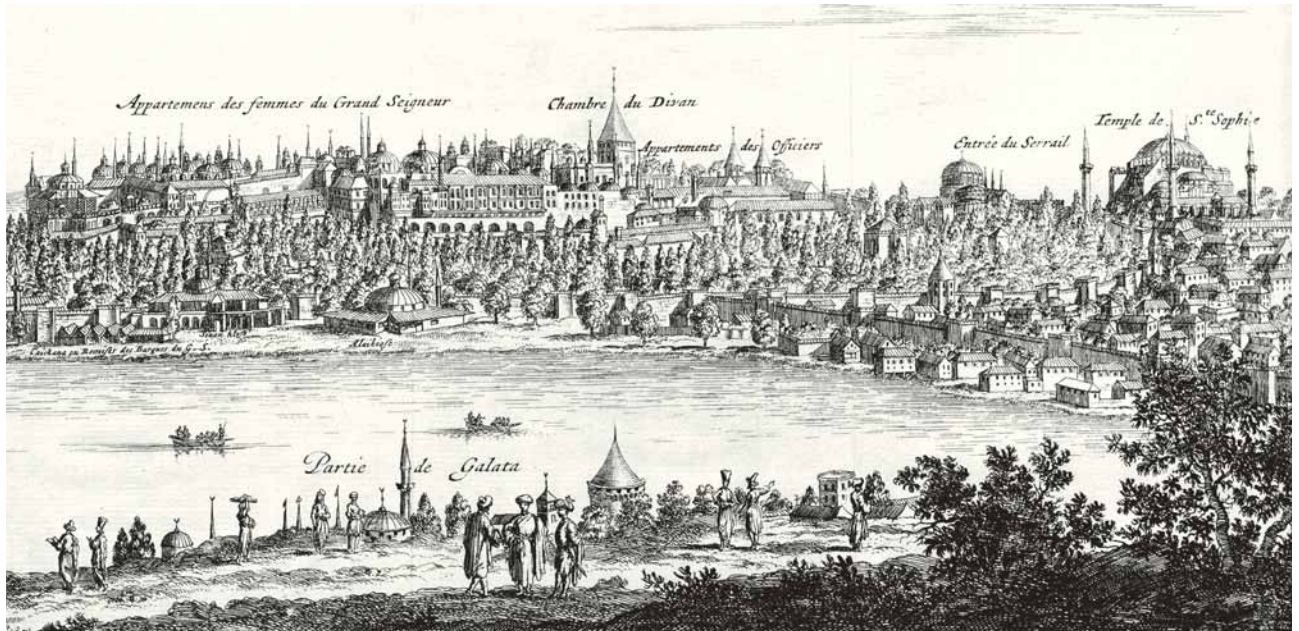
diyerek, sultanın divan toplantılarını buradan takip ettiğini belirtmektedir.

Angelioello, Kanûnî Sultan Süleyman döneminde yapılan yeni divanhanenin bittiğiindeki bu kulede imparatorluk gelirlerinin Yedikule'deki hisara gönderilmeden önce geçici olarak burada korunduğundan söz eder. Söz konusu yapının ne zamandan beri Adalet Kulesi olarak isimlendirildiği bilinmemekle birlikte XVI. yüzyıl kaynaklarında bu kulenin Köşk-i Adl, Köşk-i Adâlet, Köşk-i Nasfet, Kasr-ı Adl, Kasr-ı Adâlet gibi isimlerle anıldığını bilmekteyiz.

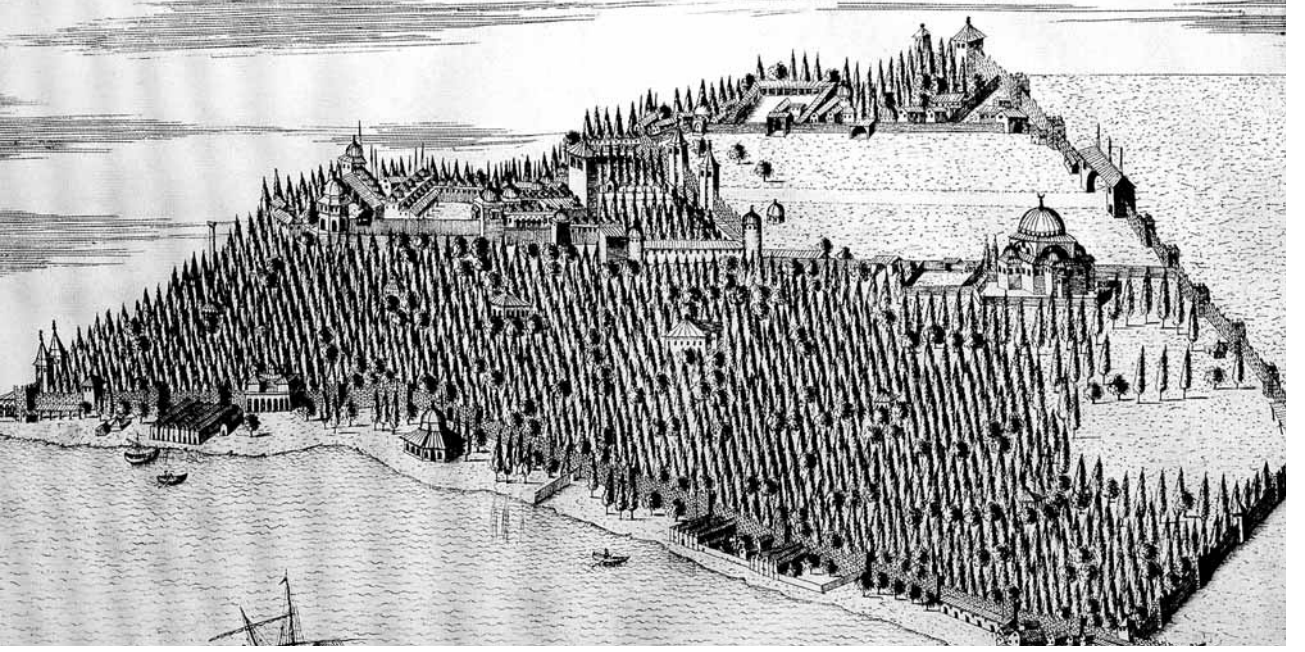
Evliya Çelebi, divanhanenin Kanûnî Sultan Süleyman döneminde yapıldığını yazar, muhtemelen bu görüşü Kanûnî döneminde Dış Hazine Binası inşaatı sırasında bu bölümde yapılan düzenlemeler sonucu oluşur.



İstanbul Panoramasi 1559, Melchior Lorichs



İstanbul Panoramasi 1670, Guillaume-Joseph Grelot



İstanbul Görünüşü 1686, Francesco Scarella

Kanûnî Sultan Süleyman'ın (1520-1566) Dış Hazine Binası'nı inşa ettirmesi sonrası, orijinal hazine işlevini yitiren kulenin padişah tarafından Divan-ı Hümayun toplantılarını izlemek ve seyir amacıyla kullanıldığı düşünülmektedir. Saray içinde yeni bir kullanıma dönüşmekle birlikte bu kulenin yapıldığı dönemden itibaren günümüze kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun adalet dağıtılan en üst makamının yerini ve gücünü belirtmesi açısından özel ve benzeri olmayan bir öneminin olduğu açıktır. Yazılı kaynaklarda belirtilmelerine rağmen,

kulenin özgün XVI. yüzyıl kitabelerinden hiçbiri günümüze ulaşmaz. Bugün varlığını muhafaza eden kitabelerden en eskisi Sultan IV. Mehmed (1648-1687) dönemine ait 1667-1668 tarihli kitabelerdir. Harem'e açılan kule kapısı üzerinde yer alan bu kitabe bir yangın sonrası hasar gören kuleyi onartan Sultan'ın adaletini öven beyitler bulunmaktadır. Divanhanenin ikinci avluya açılan giriş kapısının iki yanında ise Sultan III. Selim ve II. Mahmud'a ait, 1792-1793 ve 1819-1820 tarihli, adaleti öven iki kitabe yer almaktadır.



İstanbul Panoraması 1800, Henry Aston Barker



İstanbul Panoramasi 1710, Cornelius Loos

Topkapı Sarayı Adalet Kulesi'nin çeşitli dönemlerdeki görüntülerini içeren bir restitüsyon denemesi Sedat Hakkı Eldem tarafından yapılır. İlk dönemlerinde üç kâgir kat üzerinde bir ahşap kat ve kurşun örtülü piramidal bir külahtan oluşan kulenin, Sultan II. Mahmud döneminde kâgir bir kat ilavesiyle yükseltildiği, yükseltilen bölüm üzerine ahşap bir seyir

bölümü ilave edildiği, kurşun örtülü külahın öncekilere nazaran daha da yüksek yapıldığı düşünülmektedir. Adalet Kulesi'nin günümüzdeki görüntüsünü alması ise Sultan Abdülaziz (1861-1876) döneminde gerçekleşir. Daha önceleri ahşap olan üst kat bu dönemde sekizgen bir planda kâgir olarak yeniden inşa edilir.



İstanbul Panoramasi 1854, James Robertson



İstanbul Panoraması, Sebah&Joallier, 1888

Burada ilginç olan nokta, Sultan Abdülmecid (1839-1861) dönemi- nin sonlarına doğru Topkapı Sarayı büyük oranda boşaltılarak, hükümet merkezi Dolmabahçe Sarayı'na taşınır.

Buna karşın Sultan Abdülaziz döneminde büyük oranda yenilenerek bugünkü görünümüne kavuşur. Artık, geçmişe benzer toplantıların yapılmadığı, bir sarayda bulunan Adalet Kulesi'nin yenilenmesi ne anlama gelmektedir? Bugün ne yazık ki fark edemediğimiz ince bir ayrıntı olarak, imparatorluğun adalet kavramının bir simgesi olan Adalet Kulesi'nin onarımıyla dünyaya bir mesaj mı verilmeye çalışılmıştır?



Topkapı Sarayı Adalet Kulesi, 2007, Sinan Genim



İstanbul Panoraması, 1955



Okmeydanı 1720 Sünnet Düğünü, Vehbî, TSMK A.3593 ve 3594

Adalet Kulesi/Adl Köşkü, padişahların zaman zaman yaptıkları şenliklerde Otağ-ı Hümayun'un kurulduğu alan çevresinde ahşap direkler üzerine inşa edildikleri görülmektedir. Râşid Mehmed Efendi, Sultan III. Ahmed'in çocukları için yapılan sünnet düğünü sırasında Okmeydanı'nda sultanın otağının yanına iki gün içinde (14-16 Eylül 1720) bir Adalet Köşkü inşa edildiğini söylemektedir. Şenlik süresince sultan sık sık bu köşkte oturmakta ve etrafı seyretmektedir. "... Sonra şevketlü yeryüzü padişahı Tersane Bahçe-

si'nden otağı hümâyûna teşrif ve Adalet Köşkü'ne indiler..." Özellikle sefer sırasında Otağ-ı Hümayun'un kurulduğu yerlerde böylesi bir Adalet Köşkü kurulmakta mıdır? Muhtemelen uzun seferler sırasında Otağ-ı Hümayun'un uzun süreler boyunca sabit bir noktada kurulu kaldığı zamanlarda bu tür bir kulenin yapılmış olması muhtemeldir.

Adalet Kulesi'nin, şehrin her yanından görülmesinin yanı sıra bugün hemen hiç kimsenin farkına varmadığı bir simgesel özelliği de divanhane kubbesinde asılı altın kaplama delikli küredir. Adalet kavramıyla bağlantılı bu simgesel küre hakkında "tob-ı müzehheb" adının kullanıldığı bilinmektedir.



Topkapı Sarayı Adalet Kulesi 1581, Hünernâme



Topkapı Sarayı Divan-ı Hümayun, Şehname-i Selim Han, British Library Or. 7043, y. 7b



Topkapı Sarayı Divan-ı Hümayun 1581, Şehname-i Selim Han, TSMK A.3595, v.9a



Topkapı Sarayı Adalat Kulesi ve Divan-ı Hümayun 1581, Hünernâme

Bu küre, yeryüzünü temsil etmekte olup, asılı olduğu zincir ise "*akıl ipi*"dir. Bu zincirin bir ucu, adaletin uygulanmasında sultanın temsilcisi olan veziriazamın eline verilmiştir. Evliya Çelebi; "... *Padışah Adalet Köşkü'ne çıkıp bazı büyük davaları dinler...*" diyerek, her ne kadar kürenin ipinin veziriazam elinde olduğu görüntüsü varsa da esas kontrolün sultanın elinde olduğunu hissettirir.

Gerçekte divanhanenin ortasında asılı olan küre, sultanın toplantıları izlediği pencerenin hizasına asılı bir hedef gibidir. Ülkeye adalet getirmek için sultanın yayından fırlayan oklara benzeyen fermanlar, simgesel olarak delikli kürenin bir yanından girip öte yanından çıkarak, dünyaya zarar vermeden hükmettiğini işaret etmektedir. Lokman Bin Hüseyin'e göre veziriazamı denetiminde tutan sağduyu sahibi sultanın yayından çıkan ok küreye zarar vermez. Osmanlı Sultanları'nın adaletin "*simgesel mekânı*"nı yansıtan divan toplantılarına ellerinde yay ile gelmeleri bu düşüncüyü yansıtmaktadır. 1581 tarihli "*Şehname-i Selim Han*" albümünde Sultan II. Selim'in, Adalet Kulesi penceresinden attığı okun divanhanenin ortasında asılı olan kürenin deliklerinden geçtiği görülmektedir. Kürenin bir deliğinden girip, diğer deliğinden çıkan ok, buradan çıkan kararların yeryüzüne zarar vermeden hedefine ulaştığını ifade eder.

İstanbul'da bulunan çok sayıdaki kule hakkında yeteri kadar olmasa da bilgimiz vardır. Buna karşın geçmişte çok uzun yıllara uzanan Adalet Kulesi hakkında çok az şey bilinmekte ve bu şehirde yaşayanlar tarafından yeteri kadar tanınmamaktadır. Bir dönem dünyanın en güçlü devleti olan Osmanlı İmparatorluğu'nun saray ve idare merkezinde yer alan böylesi bir önemli yapının farkına varılmaması ve üzerinde yeteri kadar araştırma yapılmaması gerçekten üzücüdür.

Buna ek olarak özellikle belirtmek isterim ki, 1960'lı yıllarda bile uzaktan algılanan, yapıları seçilen Topkapı Sarayı günümüzde denetimsiz büyüyen ağaçlar nedeniyle görünmez hale gelmiştir. Bu yazının eki olan fotoğraflarda durum net bir şekilde görülmektedir. İstanbul'un en çok ziyaretçi ağırlayan yeri olan ve bir dönem büyük bir coğrafyada hüküm süren bir devletin merkezi olan bu yapılardan anlaşılan utanıyor olmalıyız ki onu görünmez hale getirmek için ağaçlarla örtülmesine seyirci kalmaktayız. Hemen her şeyde olduğu gibi, anlaşılan bizi bu durumdan kurtaracak bir kahramana ihtiyacımız var, övünç duyduğumuz yapıları, saklamak değil, görünür hale getirmek gerekir.

SUZUKI JIMNY

📍 Tuğrul Katkak / tugrulkatkak@gmail.com 📷 Suzuki Arşivi

1970'te ilk modeli üretilen Jimny, dördüncü nesli ile yeniden aramızda. 50 yılı aşkın bir sürede tüm dünyada 3 milyondan fazla satılan off-road âleminin haylaz çocuğu, günümüzün değişen dünyasına ayak uydurabilmiş mi? Cevap ayrıntılarda gizli.





Önce dış görünüş ile başlayalım, belki de Suzuki Jimny'nin en dikkat çeken özelliği retro dokunuşlara sahip tasarım dili. İlk üç neslin her birinden bir şeyler alan yeni nesil Jimny, geleneğine sadık kalmış. Ancak bunun da ötesinde, keskin ve kübik hatları sayesinde Land Rover Defender ve Mercedes G-Sınıfı'nın aşk meyvesi olarak nitelendirmek de mümkün. Dolayısı ile tasarım açısından sınıfı geçmiş diyebiliriz. Bu aracı almaya karar veren insanların en az yarısının en büyük sebebi dış görünüş olacaktır. 3.6 metre uzunluğu ve 1.6 metre genişliği ile Suzuki Jimny oldukça küçük bir araç. Bu durum şehir içindeki dar sokaklar ve kısıtlı park yerleri açısından avantaj olsa da iç mekanda işler tersine dönüyor.

Araca beş yetişkinin binmesi mümkün değil, en fazla dört yetişkinin sığabileceği bir kabin var karşımızda. Ayrıca tek kapı olması yüzünden arkaya oturacak kişilerin binip inmesi de pek kolay değil. Suzuki Jimny yüksek bir arazi aracı olduğu için arka koltuklarda bile baş mesafesi sorun olmuyor, diz mesafesi için ise aynı şeyi söylemek pek mümkün değil.





Boyu 1.80 metre veya daha uzun olan birinin arka koltukta konforlu bir yolculuk geçirmesi hayalden öteye gidemiyor. Üstelik bu kısıtlı diz mesafesi için bile Suzuki mühendisleri bagaj hacminden feragat etmek zorunda kalmış. Bu aracı almayı düşünenleri 85 L'lik şaka gibi bir bagaj hacmi bekliyor. Ancak arka koltukları yatırırsanız bagaj hacmi 377 L'ye çıkıyor, bu da B segmenti bir Hatchback'in ortalama bagajına denk geliyor. Dolayısı ile Suzuki Jimny için iki kişilik bir araç demek daha gerçekçi olacaktır. Arka koltuğa iki çocuk oturtmaya kalksanız bile eşyalarınızı koymaya yeriniz kalmayacaktır.

Her ne kadar dış tasarım ilgi çekici olsa da iç mekan tasarımı oldukça basit ve biraz da iç karartıcı. 90'lerden kalma gibi gözükten ön konsolda tek renk olan siyah hakim. 2021 yılında olduğunuzu hatırlatacak tek şey ön konsoldaki 9 inçlik dokunmatik multimedya ekranı. O da maalesef biraz geç tepki veriyor ve kullanımı pek kolay değil. Direksiyonun sadece yükseklik ayarını yapabilmek mümkün, Suzuki derinlik ayarı imkanı tanımamış. Kapılarda, sürücü ve ön koltukta oturan yolcunun dirseklerini rahatlıkla dayayabilecekleri kadar geniş bir bölme yok.





Bu yüzden iri insanlar aracın içinde kendini sıkışmış hissedebilir. İç mekanda kullanılan neredeyse bütün aksamalar sert plastik bir malzeme, çok kaliteli gözükmesine de sağlam oldukları anlaşılıyor. Gelelim sürüşüne; 102 beygir gücü üreten 1500 cc'lik turbosuz benzinli motoru, 4x4 çekiş sistemi ve 4-ileri otomatik şanzımanı bize bu aracın düşük hızlarda kullanılmak için üretildiğini söylüyor. Öyle ki son hızı olduğu iddia edilen 160 km/s'ye ulaşabilmek için derviş sabrı gerekli. Rahatlıkla çıkabildiği 140 km/s hızda da sürüş pek konforlu değil, özellikle motor gürültüsü kabin içine çok fazla geliyor. Ayrıca arazi sürüşü için dizayn edilen yumuşak ve uzun süspansiyonlar da hem virajlarda hem de yüksek hızlarda aracın savrulmasına yol açıyor. Konforlu sayılabilecek en yüksek hız için 100 km/s diyebiliriz. Bu yüzden Jimny ile uzun yola çıkmak iyi bir fikir olmayabilir.



Off-road'da ise durum değişiyor. Suzuki Jimny ile aşamayacağınız arazi koşulu pek az. Bunda aracın yerden yüksekliği, elektronik diferansiyel kilidi, yaklaşma, tırmanma ve uzaklaşma açıları ile düşük aralıklı arazi vitesinin etkisi büyük. Ayrıca yokuş çıkma ve inme asistanlarını da saymadan geçmeyelim. Bu açıdan bakarsak Jimny safkan bir arazi aracı. Dolayısı ile vaktinizin çoğunluğunu asfalt dışında geçirecekseniz bu aracı satın almak makul olabilir.

Suzuki Jimny, farklı olmayı ve dikkatleri üzerine çekmeyi seven maceraperestler için ideal bir arazi aracı gibi gözüküyor.

TURING'DE KÜLTÜR SANAT

📌 **Abdülhamit Beşir** / abdulhamit.besir@turing.org.tr

2014 yılından beri sürdürdüğümüz Turing kültür-sanat etkinliklerimize 2021 yılında da yeni düzenlemelerle devam ettik. Etkinliklerimize bugüne kadar Turing Genel Merkez Salonumuzda devam ediyorduk. İçinde bulunduğumuz pandeminin bitmesi ve sizlerle tekrar buluşabilmenin sevincini yaşayacağımız günleri beklerken, etkinliklerimizi artık online kanallarla tertip etmekteyiz. Böylece üyelerimize, öğrencilerimize ve ilgililere Kurumumuzun youtube kanalı olan Turing Kültür Sanat vasıtasıyla ulaşmaktayız. Canlı olarak kanalımızda yayınlanan konferanslar tekrar izlemek isteyen ve kaçıranlar için birkaç gün içerisinde kanala yüklenmekte ve ilgililerin beğenisine sunulmaktadır.



Alanında uzman akademisyenlerce düzenlenen konferanslardan bu yıl ilk 6 Şubat 2021'de Bayram Bilge Tokel'in "Türkülerle Hasbihal" başlıklı söyleşi ile başladı. Anadolu ve Rumeli'den çeşitli türkülerin ve Türk Halk Müziğimizin mühim isimlerinin anıldığı etkinliğin ardından 13 Şubat'ta Prof. Dr. Azmi Özcan'ın tarihin iktidarlarca meşruiyet kaynağı olarak kullanımı ve günümüz yararına tarihin işlevsellik algısı ile istikbalimizin teminatı olan gençlerimizin gelecek inşasındaki mesuliyetlerine değinilen "(Geleceğin Tarihi) Bir Yazılım Projesi olarak Tarih ve Hakimiyet" konferansı gerçekleştirildi.



Doç. Dr. Mehmet Sam-sakçı'nın 20 Şubat'taki "İstanbul'da Edebiyat, Edebiyatta İstanbul" konferansıyla Türk edebiyatımızın içinde İstanbul'unuzun izini sürdürdük ve bu güzide şehrin ediplere nasıl ilham verdiğine bir kez daha şahit olduk. Ahmet Yesevi Üniversitesi Rektör vekili Prof. Dr. Cengiz Tomar'ın 27 Şubat'ta Kırgızistan'dan katıldığı "Modern Ortadoğu'nun Tarihi Kodları" adlı konferansta insanlık tarihinin başladığı Ortadoğu coğrafyasını ve tarihini tanıtırken günümüz Ortadoğu'sunun tahlilinde de bulundu. Online konferanslarımızın daha da çeşitlenerek önümüzdeki günlerde de devam edeceği ve sizlerle uzaktan da olsa Turing Kültür Sanat kanalımız aracılığıyla daha sık buluşabileceğimizin müjdesini de vermekteyiz.



TURING'DE GÜZ DÖNEMİ EĞİTİMLERİ

◆ **Nurbanu Misirli** / nurbanu.misirli@gmail.com

Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, bu dönem de yapmış olduğu eğitim programlarıyla öğrencilerin gelişimine katkı sağlamaya devam ediyor. 2020-2021 güz döneminde, gelen talepler doğrultusunda 10 farklı alanda açılan kurslara 365 öğrenci katılmıştır. Seviyeleri tespit edilerek uygun sınıflara yerleştirilen öğrencilerimizin 12 hafta süren eğitim programları, cumartesi-pazar günleri 10.00-13.30 saatleri arasında yapılmaktadır. Dersler, alanında uzman yerli ve yabancı öğretmenler tarafından, (Covid-19) Koronavirüs önlemleri nedeniyle uzaktan eğitim metoduyla gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda; İngilizce Elementary (A1), İngilizce Pre-Intermediate (A2), İngilizce Intermediate (B1) ve İngilizce

Upper Intermediate (B2) olmak üzere dört ayrı sınıf açılmıştır. İngilizce konuşma pratiğinin geliştirilmesi amacıyla ana dili İngilizce olan öğretmenler eşliğinde Speaking Club (Konuşma Kulübü), yoğun talep üzerine iki ayrı sınıf olarak oluşturulmuştur. İngilizce dil seviyesinin belirlenmesi amacıyla uluslararası akademik alanda geçerliliği olan IELTS ve her dönem yoğun ilgi gören YDS kursları iki farklı sınıf olarak açılmıştır. Lisansüstü eğitime başvuracak kişilerin ve akademik personel kadrolarına atanmak isteyen adayların girmesi gereken ALES sınavı için de ayrıca bir kurs açılmıştır. Öğrencilerimizin genel kültür alanına katkı sağlamak amacıyla Osmanlı Türkçesi de eğitimlerimiz arasına dâhil edilmiştir.

TURING'DE ATÖLYELER

💎 **Cahide Kayış** / cahide89@windowslive.com

Türkiye Turing ve Otomobil Kurumunda 2020-2021 eğitim-öğretim yılında öğrencilerin ihtiyaç ve ilgilerine göre haftanın farklı günlerinde farklı saatlerde yapılan 23 atölyeye yaklaşık 1200 öğrenci katılmaktadır. Pandemi kapsamında alınan tedbirler gereği online olarak düzenlenen atölyelere öğrenciler aktif ve yoğun bir katılım göstermektedirler. Devam eden atölyelerin yanı sıra yeni açılacak olan atölyelerle ilgili çalışmalar da sürmektedir.



Prof. Dr. Cemalettin Şahin tarafından gerçekleştirilen "Coğrafya Atölyesi" kapsamında İstanbul'un dere ve tepeleri, rüzgarı, semt ve sokak isimleri gibi konular coğrafi ortam ve kültür ilişkisi bağlamında işlenmekte, şehrin nüfus yapısı ve mekansal gelişimi anlatılmaktadır.

Doç. Dr. Mehmet Samsakçı ile birlikte yapılan "Edebiyat Atölyesi" boyunca sözün ve beşerî sesin köken ve mahiyetine odaklanılmakta, edebiyatın fert/cemiyet/beşeriyet vakıaları üzerindeki etkileri sorgulanmakta, edebî formlar ve bu formların kalıbına dökülen içerikler tartışılmaktadır.

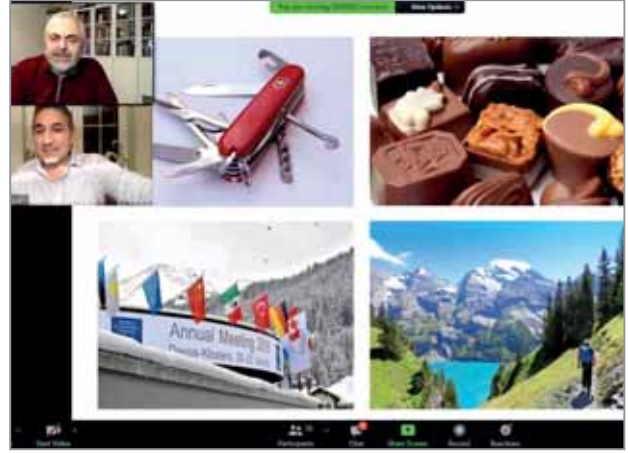
Prof. Dr. Cengiz Çakmak ile gerçekleşen "Felsefe Atölyesi", felsefenin tanımına, felsefî düşüncenin gündelik/yüzeysel düşünmeden farkına ve 2500 yıllık felsefe tarihi boyunca filozoflarca gündeme getirilen temel problemlere değinilmektedir.

Yatırım Danışmanı Üzeyir Doğan tarafından yürütülen "Finansal Okuryazarlık ve Ekonomi Atölyesi"nin ilk aşamasında katılımcılara temel ekonomik kavramlar (büyüme, enflasyon, işsizlik, cari açık, GSYH, arz & talep ilişkisi vs.) tanıtılmıştır.

Dr. Nusret Gedik tarafından yapılan "Hikaye Atölyesi"nde Dede Korkut Hikayeleri ve geleneksel halk hikayeleri konuşulmuştur.

"Hukuk Atölyesi"nde her hafta hukuk alanında uzman akademisyenlerin katılımıyla hukuk bölümü öğrencileri için resmi yazışma usulleri, yargıtay karar incelemeleri, hukuk tarihi, hukuk sosyolojisi ve felsefesi ile hukukun güncel problemleri ve hukuk kültürü üzerine dersler yapılmaktadır.

Dr. Salim Aydın eşliğindeki "İstanbul Atölyesi" kapsamında; İstanbul nedir? Ne değildir?, İstanbul'un kuruluşu, surları, kapıları, tepeleri, İstanbul'da hayat, İstanbul'da fauna ve flora gibi konular işlenmektedir.



Eski Ayasofya Müzesi Müdürü Hayrullah Cengiz tarafından gerçekleştirilen "İstanbul Ayasofya Odaklı Tarihi Çevre Atölyesi"nde Ayasofya'nın tarihi çevresine yönelik yapılan atölyede Ayasofya'nın tarihi, geçmişten günümüze Ayasofya gibi başlıklar altında bilgiler verilmektedir.

Prof. Dr. Ayhan Bıçak tarafından yapılan "Küresel Sorunların Felsefi Çözümlenmeleri Atölyesi"nde, küreselliğin hızla dönüştürdüğü insanlığın ne türden sorunlar yaşadığı dönüşümlerin insanlar üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri tartışılmıştır.

Prof. Dr. Yücel Yüksel eşliğinde yapılan "Mantık Atölyesi"nde bir disiplin olarak mantığın tarihçesine yer verilerek kültürümüzde mantığın yeri konu edinilmektedir.

Asude Alkaylı ile yapılan "Marka Atölyesi"nde marka kavramının geçmişten günümüze değişimi, dünya ve ülkemiz hakkında pazarlama iletişimi ile ilgili değerlendirmeler yapılmaktadır.

Dr. Mehmet Ali Doğan tarafından yürütülen "Modern Türkiye'nin Oluşumu Atölyesi"nde Türkiye'nin yaşadığı modernleşme tecrübesinin çeşitli yönleriyle işlendiği atölyede; 1789'dan günümüze kadar olan olaylar ana hatlarıyla ele alınmaktadır.

Prof. Dr. Zekeriya Kurşun tarafından yürütülen "Modern Ortadoğu: Kimlik, Siyaset, İdeoloji Atölyesi"nde Ortadoğu coğrafyası kimlik, siyaset, ideolojiler üzerinden incelenmektedir.

Ses Sanatçısı Hüseyin Kıyak tarafından gerçekleştirilen "Müziğimiz Kültürümüz Atölyesi", müzik kültürüne dair metinler işlenmekte, taş plak kayıtları katılımcılara dinletilmekte, şarkıların hikâyeleri üzerine anlatımlar yapılmakta ve her programda bir şarkı öğretilmektedir.

Klinik Psikolog Gökhan Ergür tarafından yürütülen "Psikoloji Atölyesi"nde psikolojiye dair kavramlar tanıtılmış ve psikolojinin alt dalları hakkında bilgiler verilmiştir.

İslam Bilimleri alanında Araştırma Görevlisi Şükrü Çal tarafından yapılan "Siyer Atölyesi"nde Hz. Muhammed'in hayatı, yaşadığı topluma ve sonrasına etkileri konu edildi.

Dr. Mehmet Ali Akyurt tarafından yapılan "Sosyoloji Atölyesi"nde Sosyolojik araştırmalardan yola çıkarak toplum ve toplumsal olaylar üzerinde duruldu.

Şair Ömer Erdem ile yapılan "Şiir Atölyesi"nde; "Şiir nasıl okunur? Şair kimdir? Bir mısra nasıl kurulur? Şiir yazmak isteyen neleri bilmelidir? Şiiri her bakımdan zengin okuyarak neyi öğreniriz?" sorularına cevap arandı.

Süleyman Topçu tarafından yapılan "Tarih Atölyesi"nde Osmanlı tarihi içinde Balkan coğrafyasının yeri ve önemi işlendi.

Tefsir Ana Bilim Dalında Araştırma Görevlisi Muhammed İkbâl Çalış tarafından gerçekleştirilen "Tefsir Atölyesi"nde Kur'an-ı Kerim'i doğru anlamamız" konu başlığı detaylandırıldı.

Tanol Türkoğlu tarafından yürütülen "Yapay Zeka, Kripto Para, Sosyal Medya Atölyesi"nde, günümüz çağında ilerleyen teknolojik gelişmelere yer verilmektedir.

"Yazarlık Atölyesi"nde gazeteci, yazar Mehmet Nuri Yardım eşliğinde iyi ve doğru yazmanın usul ve metotları katılımcılar ile paylaşıldı.

Kültür ve Tarih Turizmcisi Mustafa İsmet Saraç tarafından "Yeryüzü Mirası Gezileri Atölyesi" her hafta yeni bir coğrafyanın tarihi, kültür- kültürel mirası ve gezi güzergahları üzerinden işlenmektedir.

Page 1 | PRESENTATION

Dr. Bülent Katkak
TTOK President

Dear Members and Readers,

Covid 19 Pandemic, which affected our country as well as the whole world, unfortunately, has been in our lives for more than a year. We are waiting patiently for the day when it will end. Meanwhile, of course, life continues, even if limited. We're trying to keep going with our public work as the Touring and Automobile Club of Turkey as we have for 98 years. We have not been able to hold the programs we prepared for you, our esteemed members and 844 scholarship students, for a year. Our institution also conducts conferences and workshops online, although in a small number, in keeping up with the ways of today. You will find our educational activities, courses, workshops, conferences and culture and arts activities that took place in the past months in our magazine. Hopefully, the days will come soon, when we will do all these activities face to face. In this issue of our magazine, our cover introduces our country's first tourism promotion posters made by prominent figures of the period when Touring Club was being newly established, such as Şevket Dağ, Şemsi Arel, İhâp Hulusi Görey, Tarık Uzmen. In the years when a general directorate of tourism wasn't present, let alone the Ministry of Tourism, our Institution fulfilled all these duties successfully, and we continue with our efforts to be worthy of this honorable past. Therefore, our Institution brings forth a series of three books, each of which will be important resources in its field, relating the adventure of the automobile in our country. After years of scanning archives, press sources and memoirs, with our September 2020 issue, we presented the first book of the series, "Automobile in Ottoman Istanbul", which was meticulously prepared by esteemed academicians under the editorship of Prof. Dr. Erhan Afyoncu and Dr. Coşkun Yılmaz. With this issue, we are pleased to deliver the second book of the series, "Automobile in Republican Istanbul", and we are proudly announcing that the last book of the series will be in your hands in the coming months.

This issue of our magazine also includes interviews with our senior members. I hope you will enjoy reading the instructive, stimulating and thought-provoking conversations held with archaeologist and architect Ülkü İzmirligil and Prof. Dr. Mehmet Çubuk by Tülay Taşdemir. I would like to thank our senior members for their sincere conversation. I wish them healthy, fortunate and long lives. I present my greetings, love and respect to you all and hope that you will read this 405th issue of our magazine with interest.

Page 4 | COVER

Turkey's First Tourism Promotion Posters

One of the most important reasons why the Touring Club was founded, which happened on November 6, 1923, was to commence and regulate tourism activities in our country. As a result of the studies carried out since the first years of the Republic of Turkey, prospectuses, posters and brochures, city maps, regional touristic plans and color postcards were prepared by the Club. These promotional materials were regularly distributed to major hotels and travel agencies to encourage trips to Turkey, to develop tourism and to promote the country. All posters were printed in color and posted at key points of the world, especially in port cities of Europe. Leading painters of the period, as well as prominent graphic artists, worked to create Turkey's first promotional posters, such as İbrahim Çallı, Şevket Dağ, Şemsi Arel, İhâp Hulusi Görey, Tarık Uzmen and many more. Turkey's first promotional poster was made by famous painter İbrahim Çallı. The other poster was the work of Şevket Dağ, also a famous painter of the period. A significant number of the promotional posters were created by "İhâp Hulusi", the pioneer of graphic art in our country. Touring Club continues to fulfill its age-old mission of publishing printed-digital materials in local and foreign languages about our cultural heritage, as well as the educational activities it organizes for tourist guides who are at the forefront of the promotion of our country.



Prague

Prague is one of the greatest mystery centers of the century with its bridges and architecture. Prague is like an open-air museum. You come across the best examples of Gothic, Baroque, Neo-Renaissance architecture in the city.

The Prague Castle, the National Museum and the house where Kafka is said to meet his beloved must be seen. Established in 1384, Kari University is an institution that has its name written in Western history in gold letters in science, art and literature. So, Prague is one of the culture, arts and science centers not only of the Czech Republic, but also of Europe. Prague is always beautiful.

Prague has accommodated many masters from Gluck to Weber, Beethoven to Chopin, Liszt to Wagner. Mozart was very much loved in Prague. The opera "The Wedding of Figaro" received a standing ovation in Prague in 1787. In addition, the master wrote his work Don Juan in Prague and staged it here for the first time; but he died in poverty. Prague's Vltava River divides the city into "Old" and "New" Prague. In the middle of the square is the 15th century astronomical clock tower. In the 15th century, the king appointed a famous watchmaker to make the clock.

He wanted this clock to be unique. For this reason, the eyes of the master were blinded upon the order of the king so that no similar one is made in the world again. Then the master broke the clock for revenge. In the 17th century, Emperor Rudolph II, who was keen on clocks, got the watch repaired again. The time of harvest and crop, the position of the moon and solar system in relation to the earth, seasons and horoscopes are shown on the clock. The most important feature of the clock is that every hour the puppets representing Jesus and the twelve apostles move between the two tiny windows of the tower. After this ceremony, a skeleton appears and signals that a new hour has begun. Here is an interesting piece of information for you: A Turkish merchant financed the construction of the clock.

Prague "New Town" (Nove Mesto) 650 years old. The difference of New City from Old City is that the gothic style turns into baroque. In Wenceslas Square, you can see Neo-Renaissance influences reaching their peak. The National Museum building with the statue of Saint Vaclav in the middle of the square is undoubtedly one of the must-see places.

Page 24 | NOSTALGIA

1952 Willys M38 (Mc) Military Jeep

In 1940, the US Army approved the prototype of a light vehicle design that could carry personnel and cargo, tow trailers, and weapons could be mounted on. Since it fully met the army's demands, 70 units were produced with minor improvements. A sample, that is the same model, was manufactured by Willys with the name "Quad" in the late 1940s, and a more developed one by Ford, and delivered to the Army in 1500 units each.

After WWII, MB Jeep was marketed to the public as CJ-2A model. Many countries started to manufacture the same design for both civilian and military use.

61,423 units of M38 were provided to the Army for the Korean War. Some of the vehicles, which could easily go in the water, were delivered with an accessory branded "Ramsey" in the front, which was a roller winch with a pulling capacity of 1122 kg. With the modifications made, the Jeep could turn into a 6 x 6 tracked and armored closed-body snowmobile. Its engine was the same as the previous model MB, namely CJ-2A, with 134.2 cu. inch (2199 cc.) 60 horsepower, side valve and 4000 rpm.

A total of 88,098 units were produced, including the "Universal," produced for civilian use, with open, awninged and closed steel bodies. On March 19, 1952, the final year of the M38, the one millionth Jeep rolled off the assembly line in Toledo, Ohio. Jeep was produced in Canada and as CJ-3A by Mitsubishi in Japan, later in Argentina and Brazil. This Jeep model assembled in Toledo in April 1952, used by a U.S. general during the Korean War, was purchased at an auction in the early 1990s. Due to the 2 Motorola radio transmitters and the automatic rifle attached to it, there were problems in importation.



Page 28 | MUSIC

Şerif Muhiddin Targan

Şerif Muhiddin Targan was the 37th-generation descendant of Prophet Muhammad, from the branch of his grandson Hazrat Hasan. Due to the political tradition of the Ottomans, the emirate to which the administration of Mecca was entrusted was given to the Şerif family. His father, Ali Haydar Pasha, was the last emir of Ottoman Mecca. The dramatic events of his life began in the turbulent days when we lost Mecca, and when Targan, who, like his other relatives, did not cooperate with the British, came to Istanbul with his father and family, who remained loyal to the state, the Ottoman state was about to perish. Targan lived for 8 years in the United States, where he went at the invitation of Archibald Roosevelt, the son of US President Theodore Roosevelt, in 1924, when his family was still going through a tough period. He gave oud and cello recitals in New York. Figures like virtuoso Leopold Godowsky, Jascha Heifetz, Auer, Fritz Kreisler, and Muscha Elman compared Targan to famous musicians like Paganini and Segovia. In 1932, after thyroid surgery, he decided to retreat and returned to Turkey. In 1934 he gave a recital at the French Theater in Beyoğlu. Not commissioned in music in Turkey, Targan went to Iraq upon invitation. He founded and directed the Baghdad Fine Arts Academy. It served for 14 years, facilitated by the Iraqi royal family. He left his post in Baghdad in 1948 and returned to Istanbul. He married the famous vocal artist Safiye Aylâ on April 8, 1950. Targan was also a painter, who produced portrait and landscape works, besides being a musical artist, and his works were included in various official and private collections over time. One of the two Abdülhak Hâmid portraits is in Topkapı Palace and the other is in Istanbul University. Şerif Muhiddin Targan, who died in Istanbul at the age of 75 on September 13, 1967, is buried in Zincirlikuyu Cemetery.

Page 32 | INTERVIEW

Prof. Dr. Mehmet Çubuk**Can you tell us about yourself?**

I was born on 2 June 1935 in Bartın. I completed my primary, secondary and high school education in Zonguldak. I entered the Istanbul Fine Arts Academy, Department of Architecture, and graduated in 1961. I decided to go to the Sorbonne University Faculty of Humanities, Institute of City Planning in Paris. Before I went to Paris, I married my fiancée Gülseren on 25 November 1961. In 1961, I went to Paris with the Orient Express. When our daughter Arzun Giran was born in 1962 in Paris, we became a family, though away from home. We returned to Turkey in 1966. I became an associate professor in 1974 and a professor in 1981. Between 1983 and 1987, I served as a Member of the High Board of Cultural and Natural Heritage. I worked as the National Delegation Responsible between 1999-2002 within the body of ISOCARP (International Society of City and Regional Planners), of which I became a member in 1985.

How did you cross paths with the Touring Club?

I prepared my thesis in Sorbonne under the direction of the famous geographer Prof. Jacqueline Beaujeu-Garnier. Çelik Gülersoy, now deceased, was curious about the results I reached in my thesis, and after a while, I became a member of Turing due to our ongoing meetings with him regarding various city planning issues in Istanbul. But I must say that my interest in the Club dates back to previous years. Let me explain: The Sorbonne thesis of the founder of the institution, Reşit Saffet Atabinen, "Revisions Historiques," was published by Hachet Bookstore. Somehow, when I had the chance to examine it, I was very impressed and I learned that he was the founder of the Touring Club. I donated this book in its original form to the Club's library.



Page 38 | INTERVIEW

Ülkü İzmirligil**Could you tell us about yourself?**

I was born on February 18, 1941 in Istanbul. I completed my education in Istanbul. I graduated from Istanbul University Classical Archeology Department and finally Işık Architecture Engineering School. I have lived in Istanbul since the age of 5. I am currently living in Moda.

I took part in many excavations in Anatolia. I worked in Side, Selçukler, Perge, Saraçhane, Kutluca Tumulus, Cremna and many other excavations. I worked as a department assistant in Istanbul Archeology Museums for 2 years. Following this role, I finished ICCROM's Architectural Restoration Training in Rome in 1971 and New Study Methods in Archeology at Lerici Foundation in Rome in 1976. Later, I was assigned to the Istanbul Restoration and Conservation Central Laboratory Directorate and worked there for 23 years until I retired in 2006. At the Directorate, we served in the restoration works of the Ministry in almost all provinces, especially Topkapı Palace, Hagia Sophia, Turkish and Islamic Arts Museum and Istanbul Archeology Museums. I loved my job very much, every moment of it was very precious to me.

Now that you're retired, what do you do?

I had to take a break from my travels due to the pandemic. As soon as everything is back on track, I will continue my trips where I left off. I walk regularly and make time for my hobbies.

Page 44 ITURKEY

Muş Province



Muş, with its six districts, is one of the most easily accessible provinces by road, air and rail, although it is not a very well-known city. The city center of Muş, which was founded on the foothills of Kurtik Mountain, between the Çar and Karni streams, has expanded towards the plain over time. With a population of 400 thousand people in total, the city of Muş but Turkey is now one of the smaller but most charming cities.

Located among the Nemrut, Süphan and Çavuş Mountains, the hallmark of Muş is its bright red wilg tulips growing in its fertile plain every spring.

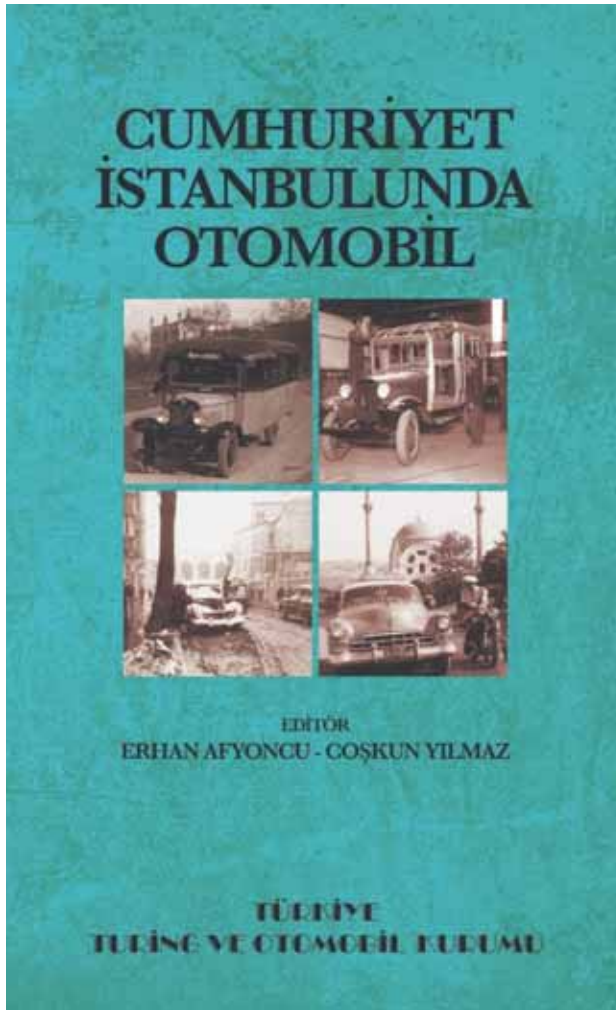
There are settlements of Hurrians and Urartians dating back to 2000 BC in Muş province. These are Mercimekkale, Evran, Dolabaş and Bostankale mounds. Muş is also a paradise for birds. Bustards and demoiselle cranes are the rarest species of birds found in Muş. The two most important architectural symbols of Muş are Murat Bridge

and Yıldızlı Han. In the center of Muş, in the Yukari Bazaar, Yıldızlı Inn is located.

Haspet Castle is located on the eastern slope of the Red Visit Mountain in the south of the city. It is also worth seeing in Kayalidere Ruins.

Malazgirt is a district of Muş. With Murat River passing through the city, its magnificent castle and the newly built Community Garden, Malazgirt is the center where Sultan Alparslan started the march of Turks to the west.

In the center of Muş; Ulu, Hacı Şeref and Alaaddin Bey Mosques are located. Another district of Muş is Varto. This place is famous for its spring waters. Kunav Caves near Kayadelen Village of Varto also attract great attention. Varto's two crater lakes named Akdoğan (Hamurped) and Lake Kazan (Haçlı) of Bulanik are natural formations that offer visitors a visual feast. Kazan (Haçlı) Lake in the south of Bulanik district is also a lava lake.

The Automobile in Republican Istanbul

Touring Club announced that we would publish 3 different books on automobile history. Firstly, we published the book "The Automobile in Ottoman Istanbul." The second book of the series, "The Automobile in Republican Istanbul," was also introduced to readers. The book consists of more than ninety main titles, which deals with many issues related to the automobile starting from 1923 until the 1950s.

The book, which offers a history of automobiles based in Istanbul, has a very rich content from the increase in the number of automobiles to traffic problems, from automobile accidents to regulations, being a taxi driver vs. minibus driver, from gasoline prices to the automotive industry, from automobile races to training of drivers. People felt excitement and also fear as the automobile started to roam through the streets of Istanbul, and this was discussed in detail in the book "The Automobile in Ottoman Istanbul."

All in all, the book presented the automobile in all aspects, which has developed both technically and numerically since its invention, with interesting examples from the perspective of Republican Istanbul.

The reader will take a long and exciting journey from Istanbul in the 1920s to the Istanbul of the 1950s.

Tower of Justice

The "Tower of Justice" located in Topkapı Palace has a very significant symbolic value. This tower, which was seen from almost every point of the city for a very long time, meant "Justice is distributed from here" and gave confidence to the inhabitants of the country.

Evliya Çelebi writes that the Imperial Council Hall was built during the reign of Sultan Süleyman the Magnificent. During the reign of Sultan Abdulaziz, the Tower of Justice was substantially renovated and gained its current appearance.

It is seen that the Tower of Justice was built on wooden poles around the area where Otağ-ı Hümayun (Imperial Marquee) was set up during the festivities of Sultans from time to time.

In addition to being seen from all over the city, a symbolic feature of the Tower of Justice, which almost nobody notices today, is the gold-plated perforated sphere hanging on the dome of the Imperial Council Hall. This sphere represents the earth and the chain on which it hangs is the "wisdom rope." One end of this chain was given to the vizier, who was the representative of the sultan in the implementation of justice.

In reality, the globe hanging in the middle of the Imperial Council Hall is like a target hanging at the level of the window where the sultan watches the meetings. In the "Şehname-i Selim Han" illustration album dated 1581, Sultan Selim II is seen shooting an arrow from the window of the Tower of Justice and it passes through the holes of the sphere hanging in the middle of the hall. The arrow entering through one hole of the sphere and coming out of the other hole means that the decisions made from here reach their target without harming the earth.



Page 66 | TEST DRIVE

Suzuki Jimny

Jimny, whose first model was produced in 1970, is back again with its fourth generation. It has sold more than 3 million copies worldwide in over 50 years. The most striking feature of the Suzuki Jimny is its design language with retro touches.

Although the exterior design is interesting, the interior design is quite simple and somewhat depressing. The front console, which looks like it's from the 90s, is dominated by black, the only color it has. The only thing you can adjust on the steering wheel is its height.

Now, about the driving experience. Its non-turbo 1500 cc gas engine producing 102 horsepower, 4x4 drive system and 4-speed automatic transmission tell us that this vehicle is produced for use at low speeds. We can say that the highest speed that can be considered comfortable is 100 kmph. So it might not be a good idea to take the long road with Jimny.

Jimny is a thoroughbred off-road vehicle. Therefore, if you are going to spend most of your time somewhere other than the asphalt road, it may be reasonable to purchase this vehicle. Suzuki Jimny seems to be the ideal off-road vehicle for adventurers who love to be different and stand out.

Page 70 | TURING

Culture and Arts

We continued our culture and arts activities, which we have been continuing since 2014, with new arrangements in 2021. We held our activities in our Touring Club Headquarters Hall until today. While we are waiting for the days when the pandemic is over and we will enjoy meeting you there again, we now organize our events online. Thus, we reach our members, students and interested parties through "Turing Kültür Sanat" (Touring Club Culture and Arts), our institution's YouTube channel. For those who want to watch the conferences live on our channel, they are uploaded to the channel and presented to you.

Page 71 | TURING

Trainings

In 2020-2021 fall semester, 365 students attended the courses in 10 different fields opened in line with demand. The 12-week training programs are held on Saturday and Sunday for our students, after determining their levels and placing them in appropriate classes. Lessons are carried out by local and foreign instructors, who are experts in their fields, remotely due to COVID-19 measures. In this scope; English language, Speaking Club, IELTS, YDS and ALES exam courses were opened. In order to contribute to the general knowledge pool of our students, Ottoman Turkish has also been included in our courses.

Page 72 | TURING

Workshops

About 1200 students attended the 23 workshops that the Touring Club organized in the 2020-2021 academic year, which were held online due to the pandemic. Geography Workshop, Arts Workshop, Philosophy Workshop, Financial Literacy and Economics Workshop, Storywriting Workshop, Law Workshop, Istanbul Workshop, Hagia Sophia Oriented Istanbul Historic Environment Workshop, Philosophical Analysis of Global Issues Workshop, Logic Workshop, Design Workshop, Formation of Modern Turkey Workshop, Modern Middle East: Identity, Politics and Ideology Workshop, "Our Music, Our Culture" Workshop, Psychology Workshop, Prophetic Biography Workshop, Sociology Workshop, Poetry Workshop, History Workshop, Interpretation of the Quran Workshop, Artificial Intelligence, Crypto Currency, Social Media Workshop, Writing Workshop, Earth Heritage Trips Workshop.

HER ZAMAN DİKKATLİ OLUN

VANESSA LOW

UZUN ATLAMA PARALİMPİK
ALTIN MADALYA ŞAMPİYONU



YAYALARA ÖNCELİK VERİN

MONACO PRENSESİ

CHARLÈNE

Charlene de Monaco

CHARLES LECLERC

FIA FORMULA 1 YARIŞ PİLOTU

Charles Leclerc

